

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНІ ФЕМ ІМЕНІ ОЛЕГА БАЛАЦЬКОГО
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

До захисту допускається
Завідувач кафедри, проф.

В.М.Боронос

« ____ » _____ 20__ р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

НА ТЕМУ:

«Проблеми розвитку саморегулювання на фінансовому ринку»

Освітній рівень “Бакалавр”

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Керівник роботи:

(підпис)

Плікус І.Й.

(ініціали, прізвище)

Студент:

(підпис)

Богомаз Д.В.

(ініціали, прізвище)

Група:

Ф - 62

Суми
2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри, проф.
В. М. ~~Боронюк~~
«___» _____ 2020 р.

ЗАВДАННЯ
до дипломної роботи

Студент (-ка) групи 62/1у інституту ННІ ФЕМ імені Олега ~~Балашового~~
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Богомаз Дарина Володимирівна

Тема роботи: Проблеми розвитку саморегулювання на фінансовому ринку

Затверджено наказом по ~~СумДУ~~ № _____ від «___» _____ 2020 р.

Термін здачі студентом завершеної роботи «___» _____ 2020 р..

Вихідні дані до роботи: наукові публікації вітчизняних і зарубіжних вчених, законодавчо-нормативні акти

Зміст основної частини роботи (перелік питань, що підлягають розробці): визначено теоретичні основи саморегулювання в національних системах регулювання фінансових ринків, роль, функції, правовий статус; досліджено методи та проблеми взаємодії держави та саморегулюючих організацій на фінансових ринках; проаналізовано вплив саморегулюючих організацій на розвиток фінансового ринку в банківській сфері; запропоновані основні напрями вдосконалення існуючих методів регулювання фінансових ринків; наведено прогноз розвитку фінансового сектору України.

Дата видачі завдання: «___» _____ 2020 р.

Керівник дипломної роботи: ~~Плісук~~ І. І. _____

(підпис)

Завдання прийнято до виконання «___» _____ 2020 р. _____

РЕФЕРАТ

Дипломна робота 47 стор., 3 таблиці, 16 рисунків, 81 джерел, 3 додатки на 10 стор.

Мета роботи – теоретичне обґрунтування ролі саморегулюючих організацій на фінансовому ринку та їх впливу на ринок банківських послуг.

Об'єкт дослідження – саморегулюючі організації на фінансовому ринку України.

Предмет дослідження – механізм взаємодії саморегулюючих організацій та державного регулювання на фінансовому ринку України, зокрема на ринку банківських послуг.

Методи дослідження – загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, структурно-логічний аналіз, метод класифікацій, методи аналізу та синтезу, метод порівняння, графічний та табличний методи.

У першому розділі визначені теоретичні основи саморегулювання в національних системах регулювання фінансових ринків, роль, функції, правовий статус.

У другому розділі досліджені методи та проблеми взаємодії держави та саморегулюючих організацій на фінансових ринках. Проаналізовано вплив саморегулюючих організацій на розвиток фінансового ринку в банківській сфері.

У третьому розділі запропоновані основні напрями вдосконалення існуючих методів регулювання фінансових ринків. Наведено прогноз розвитку фінансового сектору України.

ФІНАНСОВИЙ РИНОК, ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ, РИНОК БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ, САМОРЕГУЛЮЮЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ САМОРЕГУЛЮВАННЯ В НАЦІОНАЛЬНИХ СИСТЕМАХ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ	7
1.1 Регулювання фінансових ринків: мета, принципи, напрями	7
1.2 Саморегулюючі організації: роль, функції, правовий статус	11
2 МЕТОДИ ТА ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА САМОРЕГУЛЮЮЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ (НА ПРИКЛАДІ БАНКІВСЬКОГО СЕГМЕНТУ)	14
2.1 Проблеми регулювання на фінансових ринках в банківському сегменті	14
2.2 Аналіз впливу саморегулюючих організацій на розвиток ринку банківських послуг	17
3 ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА САМОРЕГУЛЮЮЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ	21
3.1 Основні напрями вдосконалення існуючих методів регулювання фінансових ринків	21
3.2 Прогноз розвитку фінансового сектору України за програмою реформування сегментів українського фінансового ринку	23
ВИСНОВКИ	27
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ	30
ДОДАТОК А Регулювання діяльності фінансових ринків	38
ДОДАТОК Б Діяльність саморегулюючих організацій	42
ДОДАТОК В Розподіл функцій державних органів регулювання фінансових ринків в Україні	46

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах стрімкий розвиток фінансового ринку України призведе до відновлення національної економіки, це стане каталізатором економічних процесів. Важливе значення фінансового ринку в тому, що діяльність фінансових інститутів направлена на ділення фінансових ресурсів та привабливість інвестицій. Тому, добре сформована система державного регулювання фінансового ринку створює умови стабільного розвитку та ефективне функціонування всіх сегментів фінансових процесів. Такі фінансові механізми зумовлюють питання «про необхідність реформування державної системи регулювання фінансових ринків» [53].

Економічна ситуація в Україні вимагає вагомих перетворень, тому що існує не відповідність потребам економіки, потребам суспільства й міжнародними параметрам. Використання державою ефективних механізмів та інструментів в регулюванні фінансового ринку, дає необхідність в актуальності дослідження

Дослідженнями проблематики «функціонування фінансового ринку, його окремих сегментів, діяльності фінансових посередників на ньому, методів і механізмів» [53] державного регулювання приділяється значна увага у працях вітчизняних науковців, які були розглянуті при написанні дипломної роботи, зокрема: Говорун О.В. [13], Гончаренко О.М. [14], Еш С.М. [20], Канцір І.А. [21,22], Минюк Л.Д. [30], Онищенко С.В. [33], Рубанов П.М. [35] та інші [8-12, 15-19, 23-29,31,32,34,36-54,69,71,72], а також зарубіжних вчених [55-68,70,73-81].

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування ролі саморегулюючих організацій на фінансовому ринку та їх впливу на ринок банківських послуг.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити певні **завдання:**

- визначити мету, принципи, напрями регулювання фінансових ринків;
- з'ясувати місце саморегулювання в системі регулювання фінансових ринків;

- виявити проблеми взаємодії держави та саморегулюючих організацій на фінансовому ринку, зокрема на ринку банківських послуг;
- провести аналіз впливу саморегулюючих організацій на розвиток ринку банківських послуг;
- запропонувати напрями вдосконалення існуючих методів регулювання фінансових ринків;
- надати прогноз розвитку фінансового сектору України.

Об’єктом дослідження – є саморегулюючі організації на фінансовому ринку України.

Предметом дослідження є механізм взаємодії саморегулюючих організацій та державного регулювання на фінансовому ринку України, зокрема на ринку банківських послуг.

Методи дослідження – загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, структурно-логічний аналіз, метод класифікацій, методи аналізу та синтезу, метод порівняння, графічний та табличний методи.

У першому розділі визначені теоретичні основи саморегулювання в національних системах регулювання фінансових ринків, роль, функції, правовий статус.

У другому розділі досліджені методи та проблеми взаємодії держави та саморегулюючих організацій на фінансових ринках. Проаналізовано вплив саморегулюючих організацій на розвиток фінансового ринку в банківській сфері.

У третьому розділі запропоновані основні напрями вдосконалення існуючих методів регулювання фінансових ринків. Наведено прогноз розвитку фінансового сектору України.

Фактологічну (інформаційну) основу дослідження складають наукові публікації вітчизняних і зарубіжних вчених, законодавчо-нормативні акти.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ САМОРЕГУЛЮВАННЯ В НАЦІОНАЛЬНИХ СИСТЕМАХ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

1.1 Регулювання фінансових ринків: мета, принципи, напрями

В економіці організація фінансових процесів відбувається через механізм фінансового ринку і ринку фінансових послуг (Додаток А, рис.А.1) й основні складові регулювання фінансового ринку представлено нами на рис. А.2.

Процес регулювання фінансового ринку – це економічний вплив на систему взаємовідносин, які діють на фінансовому ринку з метою покращення, впорядкування, забезпечення, захисту інтересів всіх учасників ринку.

С.М. Еш визначає, що: «основною метою регулювання фінансового ринку є забезпечення гармонізації всіх видів інтересів учасників цього ринку: індивідуальних, корпоративних, державних, а також інтересів міждержавних та інтернаціональних об'єднань» [20, с. 46]. Серед яких виділяють:

- сприяння порядку на ринку, нормальні умови функціонування всіх його учасників;
- «забезпечення безпеки фінансової системи» [20, с. 46];
- розроблення однакових вимог для всіх учасників ринку;
- забезпечення процесів (вільного, відкритого) ціноутворення на фінансові інструменти (попит, пропозиції) ринку;
- створення ефективного ринку з фінансовими стимулами (винагородами) для бізнесу;
- створення нових ринків (ринкові нововведення);
- змога досягти суспільні цілі (соціальні, розподільчі);
- впровадження системи захисту інтересів інвесторів (зловживання);
- регулювання кількості монопольних утворень, рівень монополії;
- дотримання прозорості та відкритості фінансового ринку, захист від саморуйнування.

В економічному середовищі розроблена «система принципів регулювання фінансового ринку» – за напрями, рівнями, формами – спеціально для

конкретного сегменту ринку: грошового, валютного, цінних паперів, кредитного, фінансових послуг тощо. Основні принципи системи регулювання фінансового ринку представлені на рис. 1.1.

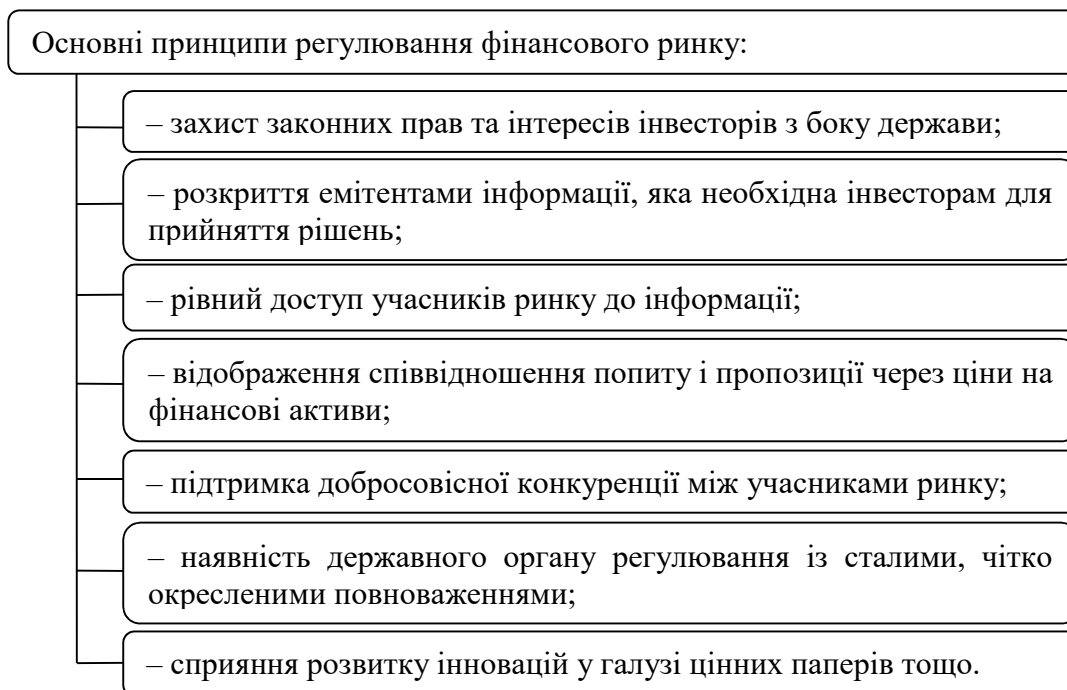

Рисунок 1.1 – Основні принципи регулювання фінансового ринку
Джерело: розроблено на основі [16, с. 164].

Основні напрями регулювання сегментів фінансового ринку, його розглянемо на рис. 1.2.

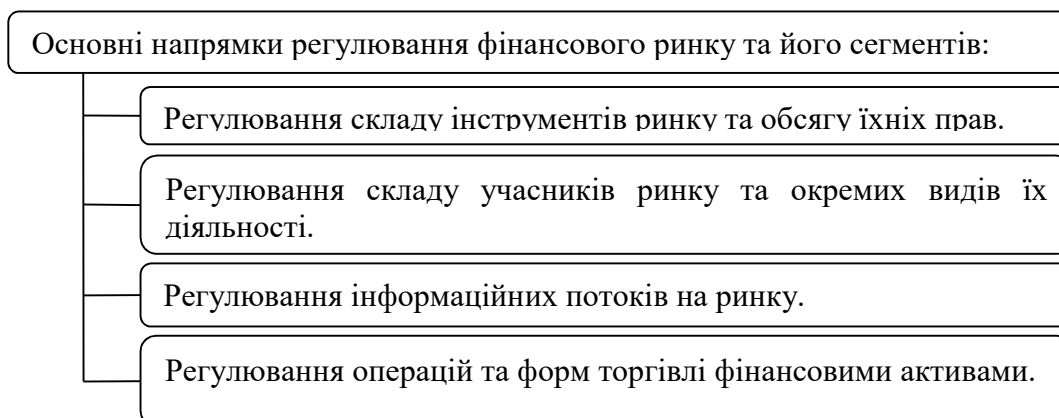

Рисунок 1.2 – Основні напрями регулювання фінансового ринку
Джерело: розроблено на основі [16, с. 167].

Державне регулювання направлено на реалізацію комплексної системи заходів, а саме контролю, упорядкування, нагляду за ринковими процесами й

учасниками, запобігання зловживанням та порушенням встановлених правил в межах національного фінансового ринку (Додаток А, рис. А.3, рис. А.4)

Розглянемо форми регулювання фінансового ринку – пряме (правове) й непряме (економічне) регулювання (Додаток А, рис.А.5, рис.А.6).

Непряме (економічне) регулювання – ґрунтується на основі економічних важелів, направлених на формування різних умов зовнішнього середовища (встановлення цін, коливання попиту та пропозиції, формування конкурентного середовища).

«Пряме регулювання – це комплексна система процесів встановлення правил поведінки для учасників на фінансовому ринку, щоб забезпечити їх застосування й розв’язання суперечок в процесі діяльності, та притягнення до відповідальності тих, хто порушує ці правила (норми). До системи правового регулювання входять два напрямки» [36, с.203] (Додаток А, рис. А.6).

Основними суб’єктами фінансового ринку – є держава, домогосподарства (населення), фінансові інститути, іноземні організації тощо. На рис. А.7. представимо споживачів фінансових послуг, які функціонують на ринку [36, с. 362].

На рис. 1.3 розглянемо фінансовий сектор суб’єктів регулювання на ринку фінансових послуг. Всіх учасників згрупуємо за певними характеристиками та охарактеризуємо, які організації входять до їх складу.

До об’єктів фінансового ринку входять фінансові активи, інструменти фінансового ринку (угоди, договори), сучасні фінансові технології (пластикові картки, платіжні системи, програмне забезпечення тощо) – в них можуть вкладатися тимчасово вільні гроші (кошти).

Рисунок 1.3 – Характеристика суб'єктів фінансового сектору [37, с. 245]

На міжнародному рівня регулювання здійснюється міжнародними організаціями – шляхом підписання міжнародних угод (догорів), направлених на інтеграцію певних національних фінансових ринків, систематизація інтернаціоналізованих сегментів ринку тощо.

Регулювання на внутрішньому рівні виконується недержавними інститутами-регуляторами (саморегульованими організаціями) направленими на певні види активної діяльності на фінансовому ринку. Далі розглянемо це питання детальніше.

1.2 Саморегулюючі організації: роль, функції, правовий статус

Саморегулюючі організації створюються учасниками ринку з основною метою – регулювання деяких питань ринку. Саморегулюючі організації існують в різних ринкових сегментах за певними правилами, свою діяльність вони регулюють нормативно-правовими актами для кожної діяльності окремо. Тому, стає зрозуміло, що не має «єдиної політики державного регулювання на ринку фінансових послуг».

До саморегулюючих організацій відносяться: підприємницькі організації й добровільні об'єднання. В організаціях існують формальні правила (норми) ведення бізнесу (Додаток Б, рис.Б.1) [12, с. 194].

Саморегулюючі організації – це окремий сегмент ринку, на якому діють певні правила та вимоги до учасників – професіоналізм, опит й етика спілкування, розмір капіталу, тощо. На рис. Б.2 визначимо основні цілі заснування саморегулюючих організацій та на рис. Б.3 зазначимо основні функції саморегулюючих організацій на фінансовому ринку.

Аналізуючи основні позиції розвитку фінансового ринку в фінансовому середовищі, можна сформувати модель взаємодії процесів функціонування на фінансовому ринку (Додаток Б, рис. Б.4) [29, с. 68].

«Основні повноваження саморегулюючих організацій направлені на складання нормативних документів: розробку, внесення змін, запровадження правил, забезпечення контролю та врегулювання фінансових спорів» [29, с. 62].

Склад саморегулюючих організацій залежить переважно від учасників фінансового ринку, що їх створили (рис. 1.4).

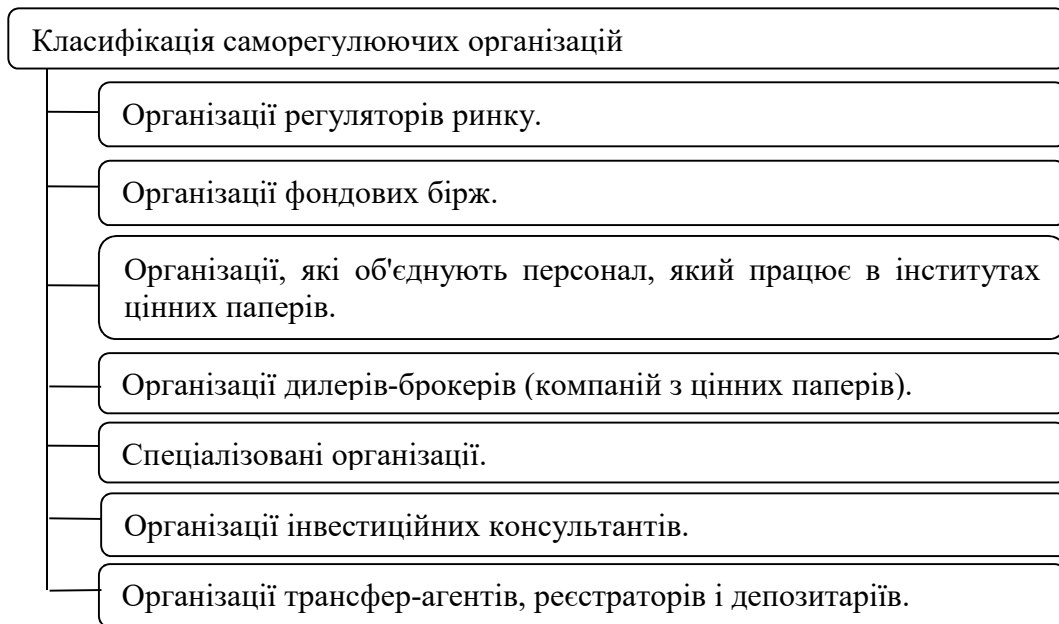

Рисунок 1.4 – Класифікація саморегулюючих організацій
Джерело: розроблено на основі [29, с.62].

Саморегулюючі організації мають певні зобов'язання, яких вони повинні дотримуватися в процесі своєї діяльності (Додаток Б, рис. Б.5).

На фінансовому ринку саморегулюючі організації виконують різні функції (правила), які встановлюються ліцензіями, договорами, угодами.

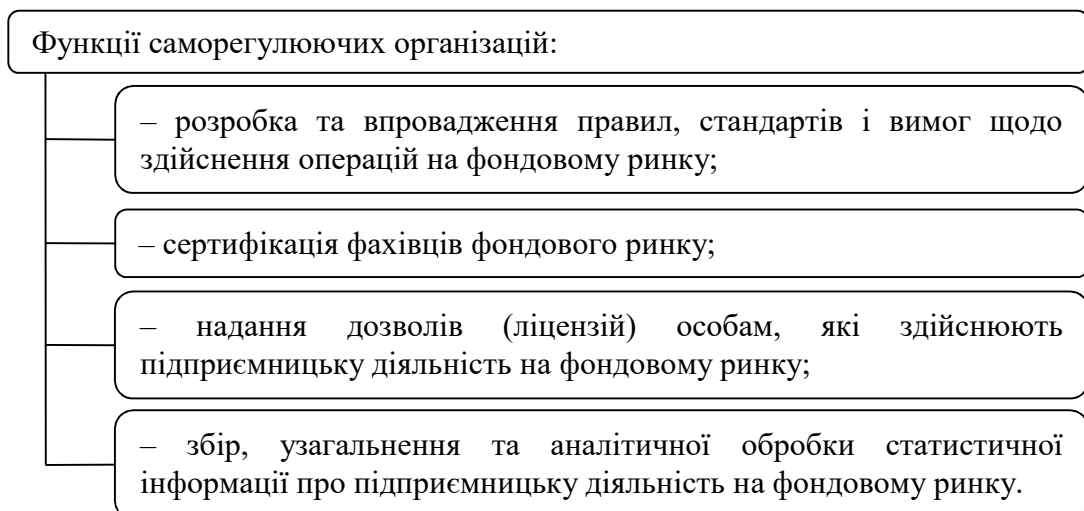

Рисунок 1.5 – Функції саморегулюючих організацій
Джерело: розроблено на основі [12, с.200].

Загальні принципи діяльності саморегулюючих організацій включають складові – відкритість, спроможність, дотримання стандартів (рис. 1.6).

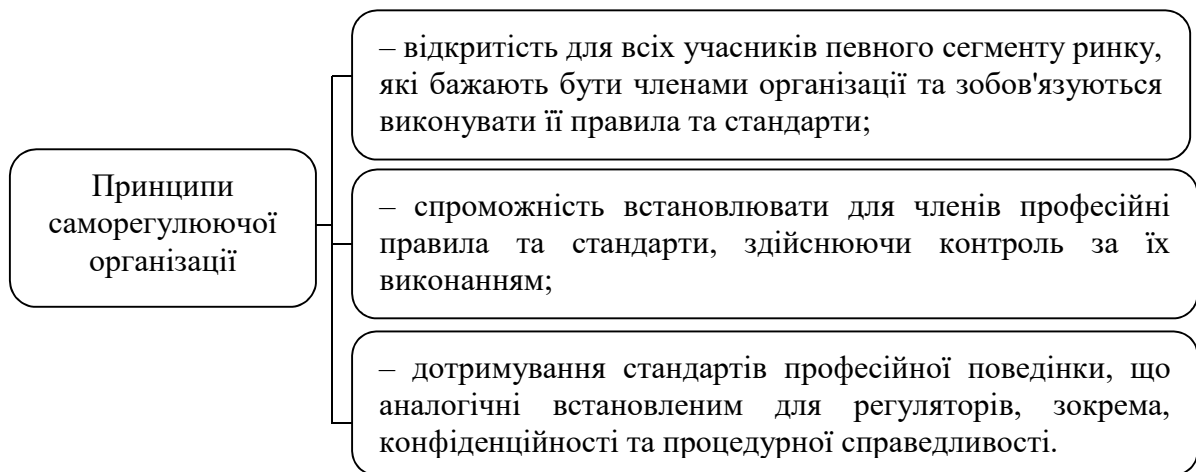

Рисунок 1.6 – Принципи саморегулюючої організації
Джерело: розроблено на основі [12, с.199].

Основними ознаками ефективної саморегулюючої організації є – наявність нормативних документів, надання дозволів, моніторинг, контроль, адміністрування, розроблення програм, обмін інформацією тощо (Додаток Б., рис. Б.6). Правила саморегулюючих організацій – забезпечують інтереси кожного учасника процесу на фінансовому ринку, відповідно до законодавства, статуту саморегулюючої організації, дотримання внутрішніх положень (Додаток Б, рис. Б.7). За не дотримання правил передбачені – попередження, штраф, санкції, призупинення участі (тимчасово).

Механізм саморегулювання направлен на регулювання економічних процесів шляхом дотримання правил відкритості та прозорості фінансового ринку, впровадження сертифікації спеціалістів. Механізм саморегулювання представляє інтереси всіх учасників ринкових відносин – членів, споживачів, інвесторів, клієнтів з дотриманням рівня конкурентоспроможності ринку.

Таким чином, розвиток фінансового ринку знаходиться в постійному русі – зростає та ускладнюється. Для ефективного його функціонування необхідно розширювати та вдосконалювати взаємодію механізмів саморегулювання організацій та державного регулювання всіх процесів на фінансовому ринку. Саме тому, комплексне управління всіма механізмами та регуляторами на фінансовому ринку проаналізуємо у 2 розділі дослідження.

2 МЕТОДИ ТА ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА САМОРЕГУЛЮЮЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ (НА ПРИКЛАДІ БАНКІВСЬКОГО СЕГМЕНТУ)

2.1 Проблеми регулювання на фінансових ринках в банківському сегменті

Важливою складовою ефективного функціонування економіки країн є фінансова система.

Програма розвитку фінансового сегменту України направлена на забезпечення функціонування системи доцільного розподілу фінансових ресурсів та нормалізації рівня конкуренції в бізнесі, при цьому, важливо дотримуватися встановлених міжнародних стандартів.

В напрямку державного регулювання фінансових ринків сформовано нове поняття «спліт». В основі спліт закладені визначені права, обов'язки, завдання НБУ та НКЦПФР [6].

Основним завданням реформування є зменшення числа регуляторних та контролюючих органів – ринку небанківських фінансових послуг. До повноважень НБУ входить нагляд за роботою компаній: фінансових, страхових, кредитних, лізингових та інших. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку контролює роботу – недержавних пенсійних фондів й фондів фінансування будівництва.

Останніми роками НБУ активно проводить та впроваджує реформи, тому сьогодні банківське середовище розвивається та отримує прибутки. Закон про «спліт» допоможе НБУ доповнити механізм реформування фінансового сектору регуляторами надійності, прозорості, ефективності.

Основними повноваженнями НБУ та НКЦПФР з регулювання фінансового ринку є меморандум у 2018 р. між Україною та Міжнародним валютним фондом щодо співпраці за моделлю регулювання фінансового ринку (рис. 2.1).

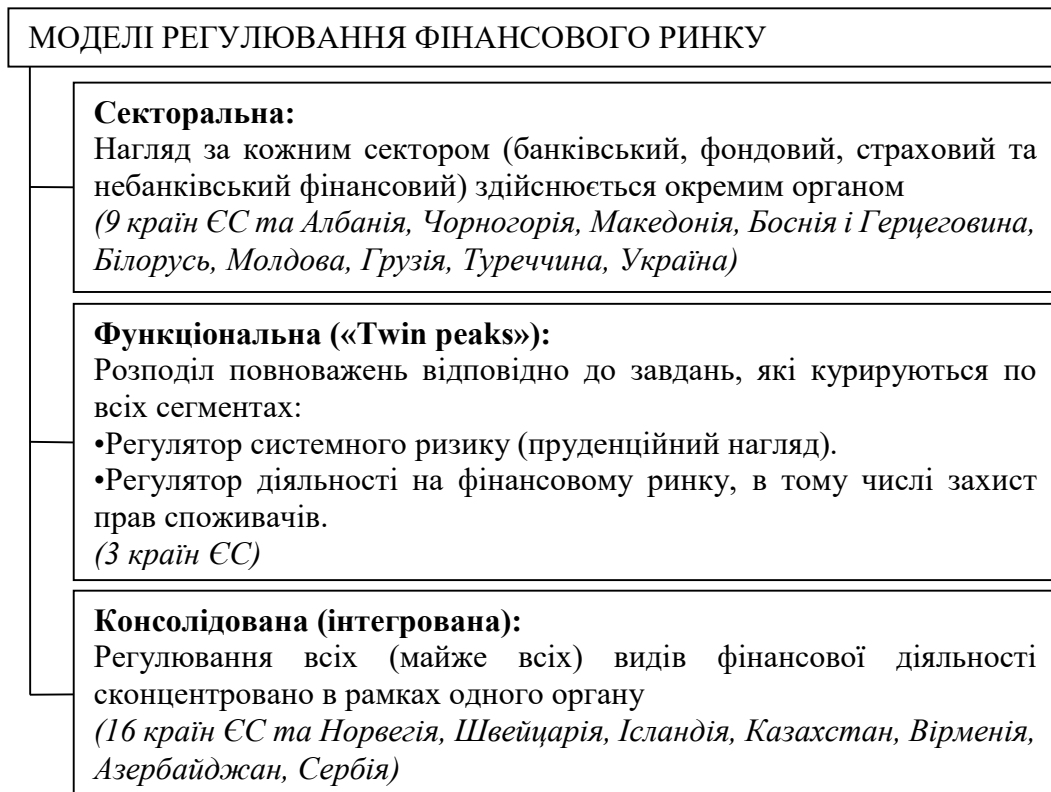

Рисунок 2.1 – Моделі регулювання фінансового ринку

Джерело: розроблено на основі [36, с.203].

Успішними кроками України з впровадження інтегрованого регулювання фінансового ринку є ефективний досвід інших країн, які вже застосували регулюючі моделі.

Зауважимо, що Україна прагне запровадити консолідовану регулюючу модель у фінансовому секторі, поступово за наступними напрямками:

- стандартизовані направлення до окремих фінансових підприємств;
- територіальна економність;
- спроможність взаємодії різних інтересів без конфліктів;
- періодичні дослідження фінансового сектору;
- ефективне організоване спостереження (нагляд).

Безперечно, застосування моделі регулювання фінансового ринку допоможе налагодити збалансований механізм оперативного розвитку небанківського фінансового сегменту, здійснити перехід з секторальної в ефективну інтегровану модель, що дасть змогу для розширення регулюючих функцій контролю ринкової поведінки та захисту прав споживачів.

Дослідимо, які саморегулюючі організації діють в Україні. Тому, згрупувати їх за видом господарської діяльності (рис. 2.2) [12, с. 194].

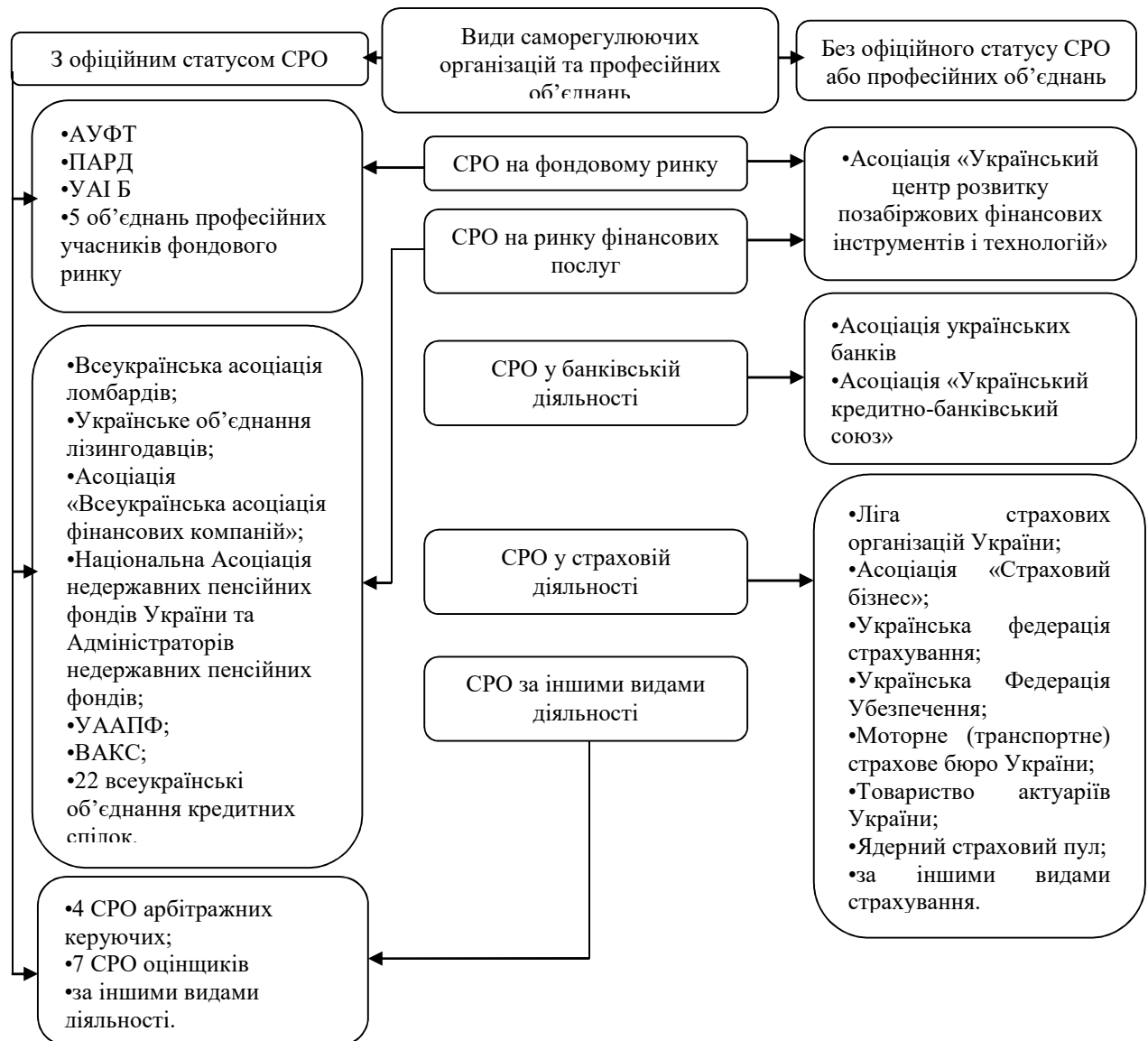

Рисунок 2.2 – Саморегулюючі організації України за видами діяльності
Джерело: розроблено на основі [12, с.194].

Фінансові установи можуть об'єднуватися за своїм вибором – це дозволено законодавством України та встановленими вимогами регулювання ринків. Для об'єднань законодавчо визначається: порядок створення та припинення, правовий статус, вид діяльності, режими тощо. Статусу саморегулюючої організації об'єднання набуває з моменту реєстрації у реєстрі регулюючого органу (Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг») та отримання Свідоцтва [12, с. 195].

На даний час в Україні вже розроблена Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 р. Основним пріоритетом стратегії є:

- посилення фінансової стабільності (захист прав кредиторів, інвесторів, введення BEPS, внутрішній контроль тощо);
- налагодження та підтримка макроекономічного розвитку економіки (кредитування малого та середнього бізнесу тощо);
- розвиток стабільних фінансових ринків;
- збільшення фінансової інклюзії (стандарти ринкової поведінки, цільові стандарти, фінансові стимули тощо);
- впровадження сучасних інновацій в фінансову систему (ідентифікація Bank ID, big data, хмарні технології тощо).

Зараз Україна рухається у напрямку впровадження певних реформ орієнтуючись на сучасні міжнародні практики, підсилюючи це підписанням Угоди про асоціацію України та ЄС.

2.2 Аналіз впливу саморегулюючих організацій на розвиток ринку банківських послуг

Модель взаємодії процесів функціонування фінансового ринку реалізується Комплексною програмою розвитку фінансового ринку України до 2020 р. Дослідження показали, що ефективний розвиток фінансового ринку виконується, коли діє система оптимальності – регулювати тільки за необхідністю загрозливі випадки.

Державна система стимулює саморегулюючі організації, висуває чіткі вимоги до професійної підготовки учасників фінансового ринку, стежить за виконанням та контролює потоки фінансових механізмів. Саморегулюючі організації в своїй діяльності досліджують вплив інтересів – економічних, політичних, ділову репутацію тощо (рис.2.3) [13, с. 94].

Рисунок 2.3 – Модель державного регулювання фінансового ринку в Україні
Джерело: розроблено на основі [13, с.94].

Взаємовідносини регуляторів дають переваги в організації виконання обов'язків, правил та функцій спостереження й нагляду в певні проміжки часу. В результаті перевірок складається звіт про виконання зазначених умов. Існує три моделі-регулятори – секторна, на основі завдань, єдиного нагляду. Для впровадження реформ необхідно використовувати напрями та задачі (рис. 2.4) [44, с. 16].

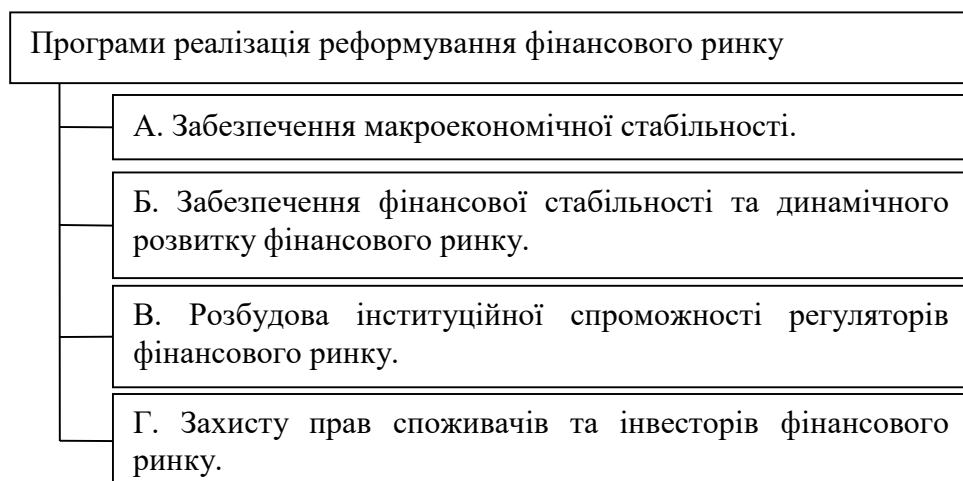

Рисунок 2.4 – Програми реалізація реформування фінансового ринку
Джерело: розроблено на основі [14, с.16].

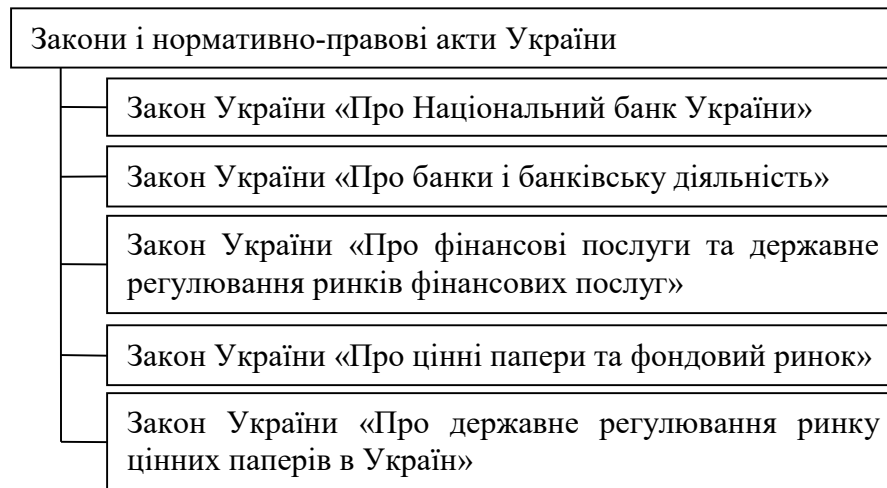

Рисунок 2.5 – Закони і нормативно-правові акти України
Джерело: розроблено на основі [1,2,3,4,5,6,7].

Система регулювання фінансових посередників в Україні об'єднує – держані органи регулювання та нагляду; інститути інфраструктури фінансового ринку; саморегулюючі організації; аналітично-інформаційну підсистема.

Створення регулятора – це оптимізація регулювання фінансового ринку в Україні з новими інноваційними підходами.

Фінансовий ринок України необхідно вдосконалювати через прописані й визначені заходи комплексної системи дотримуючись міжнародних стандартів та норм.

3 ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА САМОРЕГУЛЮЮЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

3.1 Основні напрями вдосконалення існуючих методів регулювання фінансових ринків

Основними пропозиціями регулювання фінансового ринку України є:

- відповідність регулювання фінансового ринку України сучасним вимогам та міжнародним стандартам;
- сприяння захисту інтересів держави та громадян, підтримка активного процесу створення цивілізованого національного ринку країни;
- єдність державної політики через централізацію регулятивних заходів та обов'язків країни.

В Україні ефективному розвитку регулювання фінансового ринку впливає недостатній рівень функціональності ринку. Даний фактор сприяє надходженню інвестицій та інвесторів. Визначимо, які негативні чинники впливають на слабкий розвиток фінансового ринку (рис. 3.1).

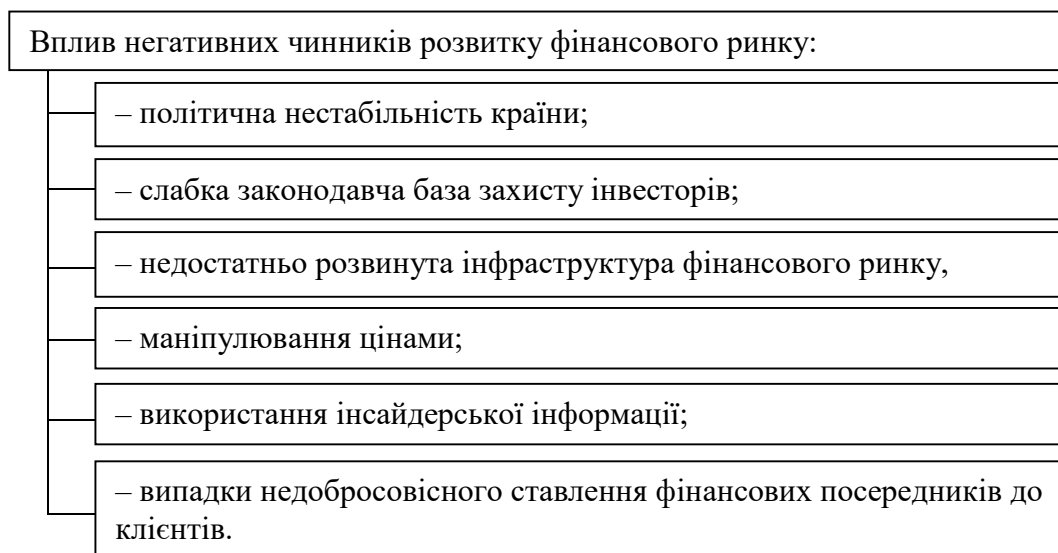

Рисунок 3.1 – Негативні чинники впливу на розвитку фінансового ринку [4]

Ефективна регулятивна політика України повинна включати важливі елементи (рис. 3.2).

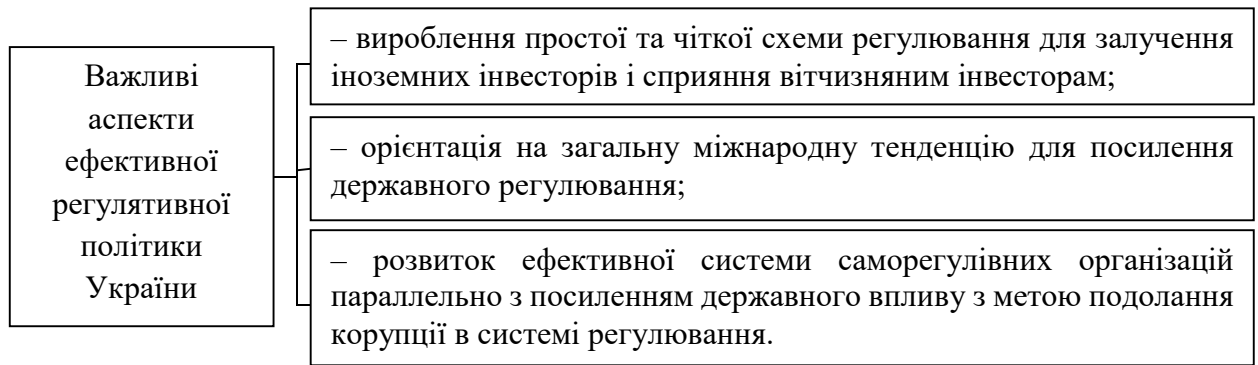

Рисунок 3.2 – Важливі аспекти ефективної регулятивної політики України [4]

Ефективна регулятивна політика України повинна створити – мегарегулятор та розробити стратегію розвитку фінансового ринку з орієнтацією на міжнародні сучасні аспекти. Наприклад, орієнтуватися на країни ЄС (модель єдиного мегарегулятора), так як фінансовий ринок України подібний за структурою до країн Європи.

З кожним роком посилюється інтеграція України на світовий фінансовий ринок – вкладення в міжнародний ринок капіталу фінансових активів, стратегій та технологій.

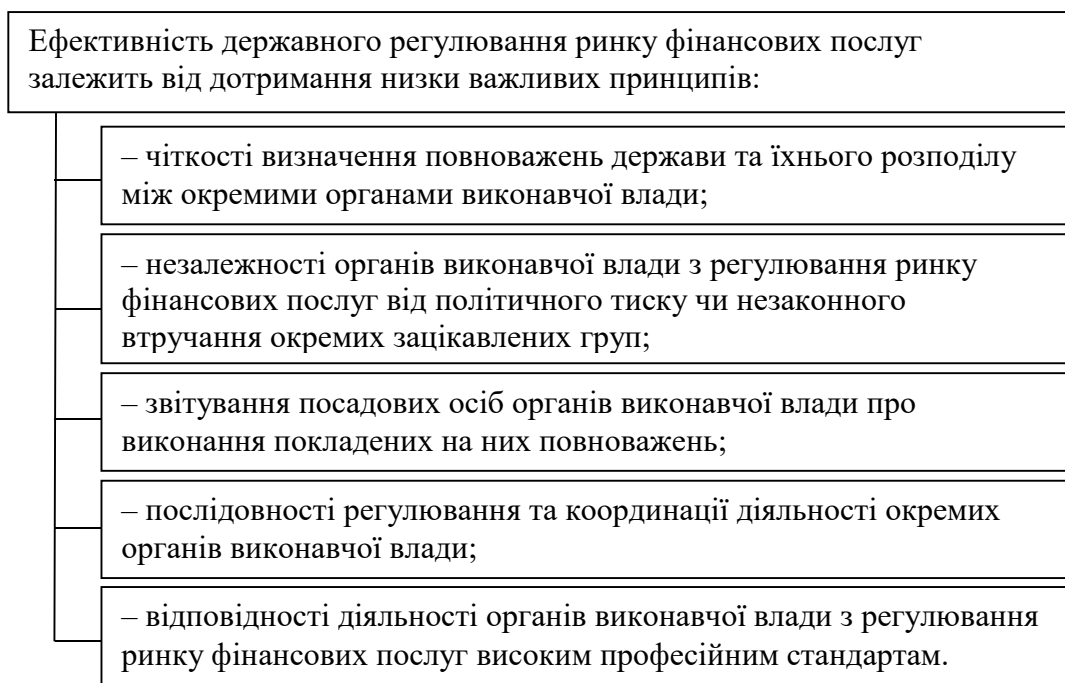

Рисунок 3.3 – Принципи державного регулювання фінансового ринку [4]

Глобалізація процесів регулювання приєє ефективній адаптації багатьох чинників будуючи при цьому механізм регулюючих складових фінансового ринку.

Мегарегулятор повинен виконувати контрольні та наглядові функції дотримання законів та стандартів всіма учасниками фінансового ринку (табл.В1).

Важливим фактором регулювання для України визначимо – принцип законності, дотримання законної компетенції регулювання. Саме, державно-правовий регулятор стане оптимальним механізмом виявлення можливостей відповідати прийнятним законам та стандартам сучасного суспільства.

3.2 Прогноз розвитку фінансового сектору України за програмою реформування сегментів українського фінансового ринку

Реформування всіх сегментів українського фінансового ринку – банківського, небанківських фінансових установ, фондовому ринку, ринку капіталів сприятиме ефективному комплексному зміцненню інституційної спроможності регуляторів, ефективному нагляді, зміцненню фінансової стійкості країни, збільшення інвестиційної привабливості.

Для реалізації Програми необхідно впровадити низку заходів:

- стабілізація на макроекономічному рівні (зниження інфляції, дисбаланс зовнішніх впливів, економічне зростання);
- стимулюючі податкові реформи (залучення капіталу);
- гарантування прав власності, принципів відповідальності реформам.

Вимогами до учасників фінансового сектору є усунення проблемних чинників, посилення авторитету та іміджу, розвиток та прозорість конкуренції за сегментами ринку, дотримання рівноправності між учасниками фінансового ринку.

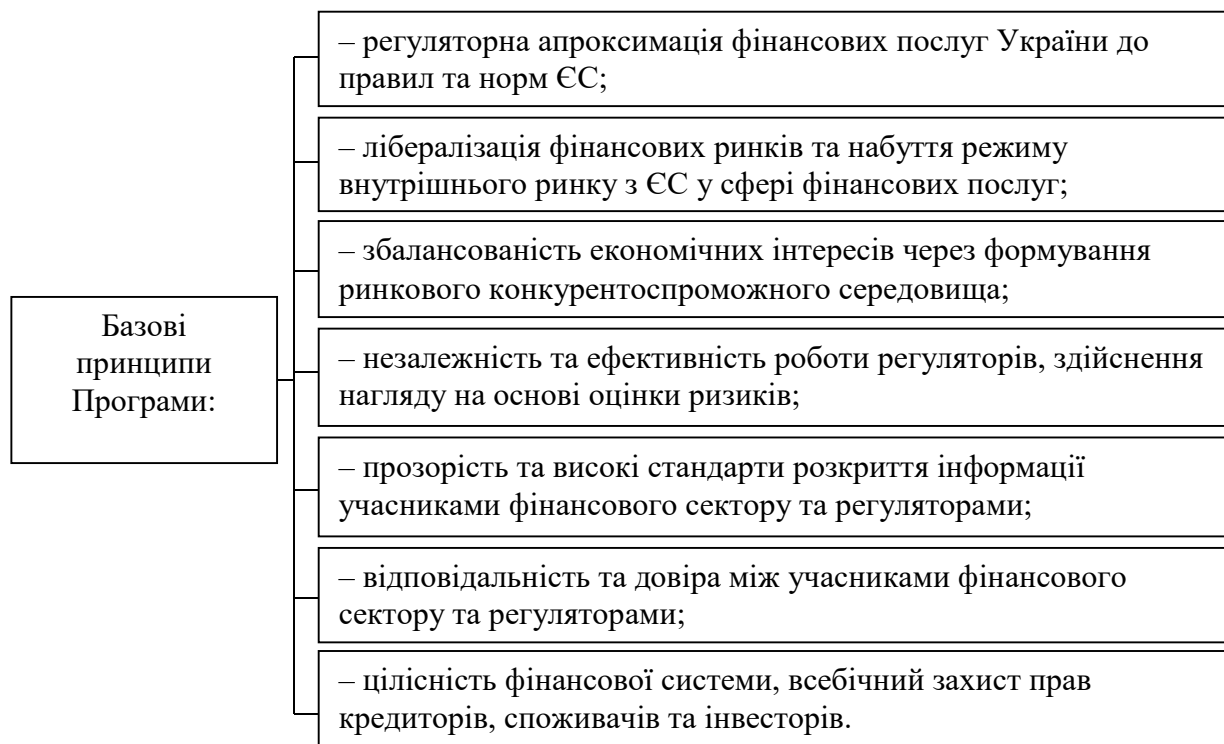

Рисунок 3.4 – Базові принципи Програми [4]

Для проведення кореляційного аналізу необхідно виявити фактори, які найбільше впливають на кредитно-інвестційну діяльність банківської системи. Вагомим показником оберемо обсяг ефективності кредитно-інвестційної діяльності банківської системи. Дані аналізу банківської системи з 2013-2019 рр. згрупуємо в таблиці 3.1 (Додаток В, табл.В.2).

Таблиця 3.1 – Рівень впливу факторів на обсяги ефективності кредитно-інвестиційної діяльності на банківську систему 2013-2019 рр.

№ групи	Власний капітал (X1)	Зобов'язання (X2)	Депозити		Фінансовий результат (X5)
			фізичних осіб (X3)	юридичних осіб (X4)	
I	(0,51)	0,96	0,93	0,93	(0,33)
II	0,88	0,98	0,91	0,95	0,68
III	0,94	0,98	0,97	0,98	0,89
IV	0,94	0,98	0,97	0,98	0,89

Для кількісної оцінки впливу ресурсних резервів банківської системи обсяги кредитно-інвестиційної діяльності розрахуємо багатфакторний кореляційно-регресійний аналіз. Вагомим показником визначено обсяг

інвестиційного портфелю (Y), а факторами впливу показники X2-X4 (I гр.), X1-X5 (II гр.) (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Регресійні моделі залежності обсягів кредитно-інвестиційної діяльності від факторів впливу

№ групи	Регресійні моделі	Коефіцієнт кореляції R	Коефіцієнт детермінації R ²	Значимість F
I	$Y = 136\,147\,856,1 + 1,2X_2 - 1,8X_3 + 0,7X_4$	0,97	0,97	0,012638
II	$Y = 1\,162\,151,9 + 0,6X_1 + 1,5X_2 - 1,1X_3 - 0,7X_4 - 2,2X_5$	0,98	0,98	0,012561
III-IV	$Y = 2\,501\,140,1 + 2,3X_1 - 0,01X_2 + 0,7X_3 + 0,5X_4 - 1,9X_5$	0,98	0,99	0,009613

Розрахунки кореляційно-регресійного аналізу показали, що на кредитно-інвестиційну діяльність банківської системи I гр. на 98% впливають зобов'язання та депозити фізичних осіб, а на II гр. на 97% впливають обсяги депозитів фізичних осіб та рівень прибутку, для III-IV гр. – від обсягів власного капіталу й фінансового результату від кредитних та інвестиційних операцій.

Проаналізуємо розвиток фінансового сектору використовуючи дані показників активів фінансового ринку України [34].

Очікуваними результатами реалізації Програми є постійні дослідження та контроль за дотриманням важливих показників, а саме: споживчої інфляції, рівню золотовалютних резервів, рівню готівки, рівню роздрібних безготівкових розрахунків, кількості наявних POS-терміналів, рівню доларизації кредитів та депозитів, рівню адекватності капіталу тощо[4].

Динаміку показників прогнозу розвитку фінансового сектору України до 2025 р. представимо на рис. 3.5.

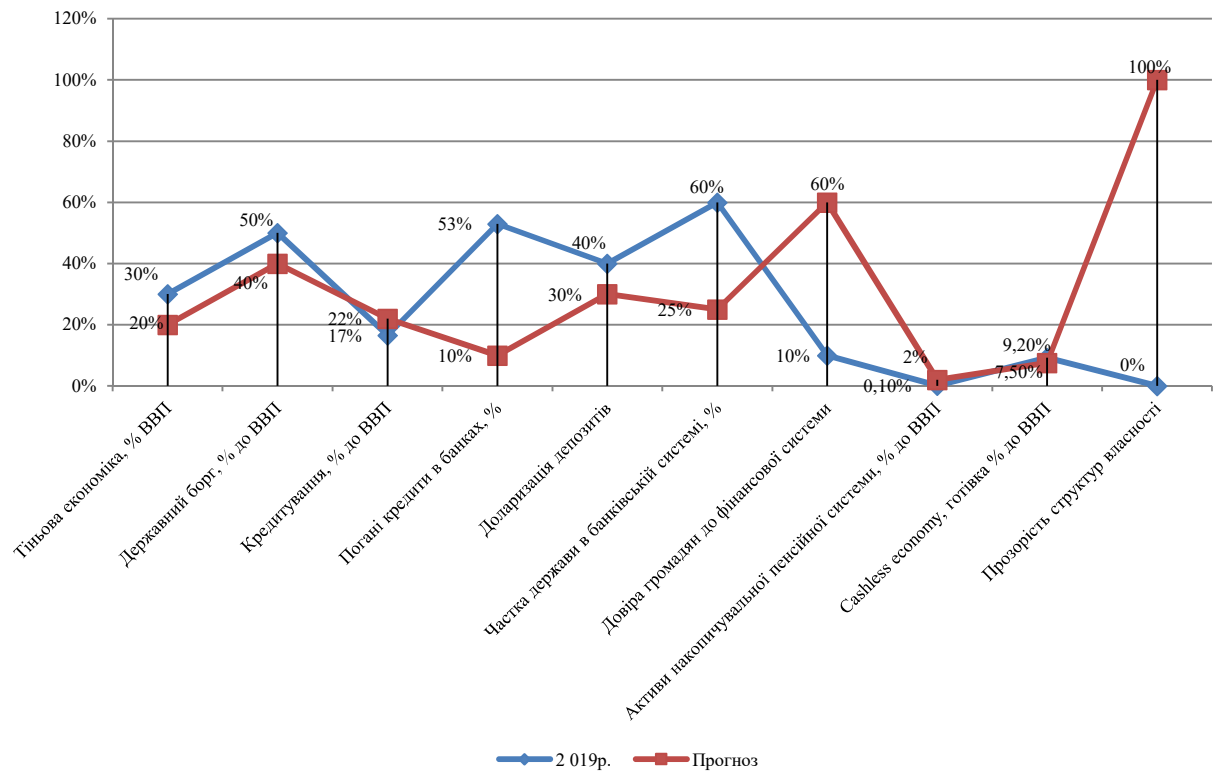

Рисунок 3.5 – Прогноз розвитку фінансового сектору України до 2025 р.

Актуальність розрахунків направлена на розробку комплексного підходу в оцінці ефективної кредитно-інвестиційної діяльності банківської системи. В аналізі визначено вагомі коефіцієнти за характером та рівнем впливу на ефективний розвиток банківської системи України.

Отримані розрахунки показали важливість впровадження методів комплексної оцінки для всіх комерційних банків країни. Універсальність методу може бути використання як механізм регулятора банківської системи України, що дасть змогу оцінити ефективність кредитно-інвестиційної діяльності різних банків для покращення якості їх обслуговування.

Подальші кроки в напрямку розвитку регуляторної політики України допоможуть поступово впровадити механізм налагодженої роботи саморегулюючих організацій з фінансовим сектором України.

ВИСНОВКИ

Державне регулювання направлено на реалізацію комплексної системи заходів, а саме контролю, упорядкування, нагляду за ринковими процесами й учасниками, запобігання зловживанням та порушенням встановлених правил в межах національного фінансового ринку. При цьому, під процесом регулювання ринку, у тому числі й фінансового розуміють економічний вплив на взаємовідносини, які діють на цих ринках з метою захисту інтересів всіх учасників ринку.

Основними суб'єктами фінансового ринку – є держава, домогосподарства (населення), фінансові інститути, іноземні організації тощо. До об'єктів фінансового ринку входять фінансові активи, інструменти фінансового ринку (угоди, договори), сучасні фінансові технології (пластикові картки, платіжні системи, програмне забезпечення тощо) – в них можуть вкладатися тимчасово вільні гроші (кошти).

На міжнародному рівня регулювання здійснюється міжнародними організаціями – шляхом підписання міжнародних угод (догорів), направлених на інтеграцію певних національних фінансових ринків, систематизація інтернаціоналізованих сегментів ринку тощо.

Загальні принципи діяльності саморегулюючих організації включають складові – відкритість, спроможність, дотримання стандартів. Таким чином, розвиток фінансового ринку знаходиться в постійному русі – зростає та ускладнюється. Для ефективного його функціонування необхідно розширювати та вдосконалювати взаємодію механізмів саморегулювання організацій та державного регулювання всіх процесів на фінансовому ринку. Важливою складовою ефективного функціонування економіки країн є фінансова система.

Програма розвитку фінансового сегменту України направлена на забезпечення функціонування системи доцільного розподілу фінансових ресурсів та нормалізації рівня конкуренції в бізнесі, при цьому, важливо дотримуватися встановлених міжнародних стандартів.

Останніми роками НБУ активно проводить та впроваджує реформи, тому сьогодні банківське середовище розвивається та отримує прибутки. Закон про «спліт» допоможе НБУ доповнити механізм реформування фінансового сектору регуляторами надійності, прозорості, ефективності. Основними повноваженнями НБУ та НКЦПФР з регулювання фінансового ринку є меморандум у 2018 р. між Україною та Міжнародним валютним фондом щодо співпраці за моделлю регулювання фінансового ринку

Успішними кроками України з впровадження інтегрованого регулювання фінансового ринку є ефективний досвід інших країн, які вже застосували регулюючі моделі. Зауважимо, що Україна прагне запровадити консолідовану регулюючу модель у фінансовому секторі, поступово за наступними напрямками: стандартизовані направлення до окремих фінансових підприємств; територіальна економність; спроможність взаємодії різних інтересів без конфліктів; періодичні дослідження фінансового сектору; ефективне організоване спостереження (нагляд).

Безперечно, застосування моделі регулювання фінансового ринку допоможе налагодити збалансований механізм оперативного розвитку небанківського фінансового сегменту, здійснити перехід з секторальної в ефективну інтегровану модель, що дасть змогу для розширення регулюючих функцій контролю ринкової поведінки та захисту прав споживачів.

На даний час в Україні вже розроблена Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 р. Основним пріоритетом стратегії є: посилення фінансової стабільності; налагодження та підтримка макроекономічного розвитку економіки; розвиток стабільних фінансових ринків; збільшення фінансової інклюзії; впровадження сучасних інновацій в фінансову систему.

Зараз Україна рухається у напрямку впровадження певних реформ орієнтуючись на сучасні міжнародні практики, підсилюючи це підписанням Угоди про асоціацію України та ЄС. Модель взаємодії процесів функціонування фінансового ринку реалізується Комплексною програмою розвитку фінансового ринку України до 2020 р. Дослідження показали, що ефективний розвиток

фінансового ринку виконується, коли діє система оптимальності – регулювати тільки за необхідністю загрозливі випадки.

Державна система стимулює саморегулюючі організації, висуває чіткі вимоги до професійної підготовки учасників фінансового ринку, стежить за виконанням та контролює потоки фінансових механізмів.

Створення регулятора – це оптимізація регулювання фінансового ринку в Україні з новими інноваційними підходами. Фінансовий ринок України необхідно вдосконалювати через прописані й визначені заходи комплексної системи дотримуючись міжнародних стандартів та норм.

В Україні ефективному розвитку регулювання фінансового ринку впливає недостатній рівень функціональності ринку. Даний фактор сприяє надходженню інвестицій та інвесторів. Ефективна регулятивна політика України повинна створити – мегарегулятор та розробити стратегію розвитку фінансового ринку з орієнтацією на міжнародні сучасні аспекти. Наприклад, орієнтуватися на країни ЄС (модель єдиного мегарегулятора), так як фінансовий ринок України подібний за структурою до країн Європи.

З кожним роком посилюється інтеграція України на світовий фінансовий ринок – вкладення в міжнародний ринок капіталу фінансових активів, стратегій та технологій.

Важливим фактором регулювання для України визначимо – принцип законності, дотримання законної компетенції регулювання. Саме, державно-правовий регулятор стане оптимальним механізмом виявлення можливостей відповідати прийнятним законам та стандартам сучасного суспільства.

Досягнення мети та реалізації завдань Програми – планується реалізація програм «співробітництва з ЄС, МВФ, Світовим банком, ЄБРР, ЄІБ, BIS, IOSCO, IAIS та іншими міжнародними фінансовими організаціями, асоціаціями» [4], регуляторами фінансового ринку та послуг.

Подальші кроки в напрямку розвитку регуляторної політики України допоможуть поступово впровадити механізм налагодженої роботи саморегулюючих організацій з фінансовим сектором України.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України в редакції від 13.02.2020. № 448/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр>.
2. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України в редакції від 02.04.2020. №3480-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
3. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001 р. № 2664-III / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.
4. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 р.: постанова Національного банку України в редакції від 16.01.2017 р. № v0391500-15. URL: <https://old.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=43352266>
5. Про банки і банківську діяльність: Закон України в редакції від 28.04.2020 р. №2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> .
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг: Закон України в редакції від 28.04.2020 р. № 361-IX. URL: // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20>.
7. Про Національний банк України: Закон України в редакції від 28.04.2020 р. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
8. Алексеєнко Л., Кулина Г. Модифікація операцій з цінними паперами на фінансовому ринку в умовах формування цифрової економіки. Формування ринкової економіки в Україні. 2018. № 40. Ч.1. С.3–9.
9. Банківська система: практикум: навч. посіб. / [З.М. Васильченко, О.В. Тригуб]; за ред. д-ра екон. наук, проф. З.М. Васильченко. Київ: ЦП «Компринт», 2017. 316 с.
10. Бикова О. В., Оцінка ефективності кредитної політики банку. *Молодий вчений*. 2017. №3 (43) С. 586–589.

11. Білоусова О. С. Взаємодія держави та підприємств у фінансовому забезпеченні економічного розвитку: монографія / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». Київ, 2017. 340 с.
12. Бондаренко Л. П., Політило М. П. Банківські інновації як необхідність ефективного функціонування банківського ринку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 3. С. 5–8.
13. Говорун О. В. Саморегулювання господарської діяльності та її співвідношення з державним регулюванням. *Економічна теорія та право*. 2015. №1 (20). С. 193–203.
14. Гончаренко О.М., Світлична О.С. Стабілізація фінансово-економічної системи України: новітні моделі та перспективи розвитку; Монографія. Одеса: Атлант, 2017. 271 с.
15. Грищук Н. В. Сучасний стан фінансової безпеки України та напрямки зміцнення в умовах глобалізації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2016. Вип. 17. С. 131-134.
16. Дема Д. І. Фінансовий ринок: навч. посібник; за заг. ред. Д.І. Деми. Житомир: ЖНАЕУ, 2017. 448 с.
17. Заблоцький А. Саморегулівні організації – це крок до «розумного регулювання». URL: <http://brdo.com.ua/analytics/camoregulivni-organizatsiyi/>.
18. Зачосова Н. В. Формування системи економічної безпеки фінансових установ: монографія. Черкаси: ПП Чабаненко Ю.А. Черкаси, 2016. 375 с.
19. Зверяков М.І., Коваленко В.В., Сергеева О.С. Управління фінансовою стійкістю банків: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 520 с.
20. Еш С.М. Ринок фінансових послуг: підручник. Київ: «Центр учбової літератури», 2015. 400 с.
21. Канцір І. А. Державне регулювання фінансової системи України. *Технологічний аудит та резерви виробництва*. 2014. № 2/2(16). С. 58–64.
22. Канцір І. А. Державне регулювання фінансової системи України. *Технологічний аудит та резерви виробництва*. 2014. № 2/2(16). С. 58–64.

23. Коніна М. Сучасний стан фінансового ринку України та шляхи його вдосконалення. *Міжнародний науковий журнал «Економічний дискурс»*, Вип. 2, 2016.с. 183–192.
24. Коріньок Я. О. Сутність фінансової стабільності та особливості її прояву. *Науковий вісник Херсонського державного економічного університету*. 2015. Вип. 11. Ч.2. С.126–130.
25. Кочин В. В. Цивільно-правові відносини участі суб'єктів підприємництва у саморегулювальних організаціях: монографія. Київ: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2015. 128 с.
26. Кублік В.К., Величко Г.О. та інші. Теоретичні та практичні проблеми розвитку фінансового ринку в Україні. Монографія. Одеса: вид-во «Атлант», 2014. 422 с.
27. Лисенко Ж. П. Фінансовий ринок України – стан, тренди та напрями розвитку. *Ефективна економіка*. 2014. №6. С. 43–45.
28. Малютін О.К. Фінансова система та її значення в економічному розвитку України. *Фінанси України*. 2014. № 4. С.97–100.
29. Масленніков Є. І. Дослідження розвитку ринку фінансових послуг України. *Економіка:реалії часу*. 2014. №2. С. 105–11.
30. Минюк Л.Д. Взаємодія саморегулювальних організацій із державним органом з питань банкрутства щодо адміністративно-правового забезпечення діяльності арбітражних керуючих в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. Вип. 31. Т. 2. 2015.
31. Міщенко В.І., Науменкова С.В. Банківська система України: проблеми становлення та розвитку. *Фінанси України*. 2016. №5. С.7–33.
32. Онишко С. В., Онишко С. В. Фінансовий ринок в системі джерел фінансового забезпечення інноваційно-орієнтованого розвитку України. *Науковий вісник Полісся*. 2016. № 2 (6).С.122–126.

33. Онищенко С. В. Фінансова глобалізація як складний інтегрований об'єктивний процес. *Проблеми і перспективи економіки та управління: науковий журнал*. Чернігів: Чернігів. нац. технол. ун-т, 2016. №4 (8). С. 126–135.
34. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua>
35. Оцінка ефективності та оптимізація діяльності фінансових посередників: Еволюція процесу становлення та сучасні тенденції розвитку фінансового посередництва: звіт про НДР (проміжний)/ Кер.: П.М.Рубанов. Суми: СумДУ, 2012. 60 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/32640>
36. Поддєрьогін А.М., Г.П. Куліш та ін. Фінансовий менеджмент; кер. кол. авт. і наук. ред. А.М. Поддєрьогін; 2-е вид., перероб. Київ: КНЕУ, 2017. 534 с.
37. Регулятивний потенціал фінансового ринку в умовах глобальних викликів: монографія / за заг. ред. С.В. Онишко. Ірпінь: Вид-во Нац.ун-ту ДПС України, 2016. 452 с.
38. Ринок фінансових послуг: підручник. Полтава: ПолНТУ, 2017. 409 с.
39. Розвиток фінансового ринку в Україні: загрози, роблеми та перспективи: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 15 Жовтня 2019 р. Полтава: ПолтНТУ, 2019. 279 с.
40. Рух фінансового капіталу в умовах фінансової глобалізації: звіт про НДР (проміжний)/ Кер.: І.Д. Складар. Суми: СумДУ, 2012. 43 с. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/34466>.
41. Селіверстова Л.С., Адаменко І.П. Особливості розвитку фінансового ринку України. *Інвестиції: практика та досвід*. № 9. 2018. С. 13–17.
42. Семенча І. Є., Резник Г. І. Діяльність інститутів спільного інвестування в Україні: сучасні проблеми та шляхи їх подолання. *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*. 2018. Вип. 28. С. 275–285.
43. Скорик Л. Б. Актуальні проблеми функціонування ринку банківських послуг в Україні. *Актуальні проблеми розвитку сучасної економіки: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Дніпропетровськ, 13-14 березня 2014 р.)*. Дніпропетровськ, 2014. С. 86–87.

44. Стецько М.В. Система Регулювання ринку капіталів України: міжнародний вимір. *Фінанси України*. 2017. №2. С. 7–15.
45. Терещенко Г.М., Клименко К.В. До питання створення мегарегулятора на фінансовому ринку України. *Фінанси України*. 2016. №2 С. 15–28.
46. Трудова М. Є. Інноваційні перспективи розвитку в банківській системі України. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 3. С. 485–490.
47. Федорович І. Проблеми та перспективи розвитку діяльності інституційних інвесторів на фінансовому ринку України. *Світ фінансів*. 2017. Вип. 3 (52). С. 73–82.
48. Філатова Н. Ю. Саморегулювні організації як суб'єкти цивільного права: монографія. Харків: Право, 2016. 240 с.
49. Фінансовий ринок: Навч. посібник за заг.ред. Арутюнян С.С. / Арутюнян С.С., Добриніна Л.В. та інші. Київ: Гуляєва В.М., 2018. 484 с.
50. Фінансовий менеджмент: навч. посібник / за заг. ред. І. О. Школьник, В. М. Кремень. Київ: Центр учб. літ., 2015. 488 с.
51. Формування фінансового механізму стабілізації економіки України: звіт про НДР (заключний) / Кер. Н.А. Антонюк. Суми: СумДУ, 2014. 60. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/39378>.
52. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: підручник. Київ: Знання, 2015. 535 с.
53. Андрейків Т.Я., Шморгай В.Б. Сучасні механізми регулювання фінансового ринку в Україні. *Технологический аудит и резервы производства*. 2015. № 1/7(21). С.60-64. URL: <http://journals.uran.ua/tarp/article/download/38751/35179>
54. Пахомова І.Г., Величко О.П. Оцінка механізму державного регулювання фінансового ринку України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/27.pdf
55. Dmytrov S., Medvid T. An approach to the use of indices-based analysis subject to money laundering and terrorist financing national risk assessment. *SocioEconomic Challenges*. 2017. № 1(1). P.35-47. Doi: 10.21272/sec.2017.1-04

56. Bagme, K., Obeid H. Corruption and migration policy. EU crisis management revisited. *SocioEconomic Challenges*. 2017. № 1(1). P.54-59. Doi: 10.21272/sec.2017.1-06
57. Makiyan S. N., Alibeiki H. Macroeconomic indices and capital market: evidence from Tehran Stock Market. *SocioEconomic Challenge*. 2017. № 1(2). P.19-26. Doi: 10.21272/sec.1(2).19-26.2017.
58. Subeh M. A., Boiko A. Modeling efficiency of the State Financial Monitoring Service in the context of counteraction to money laundering and terrorism financing. *SocioEconomic Challenges*. 2017. № 1(2). P.39-51. Doi: 10.21272/sec.1(2).39-51.2017.
59. Obidjon G., Zakharkin O., Zakharkina L. Research of innovation activity influence on return of stocks in industrial enterprises. *SocioEconomic Challenges*. 2017. № P. 80-102. DOI: 10.21272/sec.1(2).80-102.2017.
60. Jiang Yu., Wang G. Monetary Policy Surprises and the Responses of Asset Prices: An Event Study Analysis. *SocioEconomic Challenges*. 2017. № 1(3). P.22-44. DOI: 10.21272sec.1(3).22-44.2017
61. Bhowmik D. An Econometric Analysis of World GDP Share of India during 1960-2015. *SocioEconomic Challenges*. 2018. № 2(1). P.40-55. DOI: 10.21272/sec.2(1).40-55.2018
62. Nguedie Y. H. N. Corruption, Investment and Economic Growth in Developing Countries: A Panel Smooth Transition Regression Approach. *SocioEconomic Challenges*. 2018. № 2(1). P.63-68. DOI: 10.21272/sec.2(1).63-68.2018
63. Sineviciene L., Shkarupa O., Sysoyeva L. Socio-economic and Political Channels for Promoting Innovation as a Basis for Increasing the Economic Security of the State: Comparison of Ukraine and the Countries of the European Union. *SocioEconomic Challenges*. 2018. № 2(2). P.81-93. DOI: 10.21272/sec.2(2).81-93.2018
64. Yoshimori M. Shadow Exchange Rates – Changing the Winds with Headwinds and Tailwinds. *SocioEconomic Challenges*. 2019. № 3(2). P.78-88. URL: [http://doi.org/10.21272/sec.3\(2\).78-88.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(2).78-88.2019).

65. AUgbaka M., Awujola A., Shcherbyna T. Economic Development, Foreign Aid and Poverty Reduction: Paradigm in Nigeria. *SocioEconomic Challenges*. 2019. № 3(4). P.5-12. URL: [http://doi.org/10.21272/sec.3\(4\).5-12.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(4).5-12.2019).
66. Kamara R. D. Creating Enhanced Capacity for Local Economic Development (LED) through Collaborative Governance in South Africa. *SocioEconomic Challenges*. 2017. № 1(3). P.98-115. DOI: 10.21272sec.1(3).98-115.2017
67. He Shuquan. Competition among China and ASEAN-5 in the US Market: A New Extension to Shift-Share Analysis. *SocioEconomic Challenges*. 2019. № 3(4). P.129-137. URL: [http://doi.org/10.21272/sec.3\(4\).129-137.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(4).129-137.2019).
68. Tommaso F. D. How Public R&D Funding Can Be Profitable in Europe and in International Financial Markets? *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2018. № 2(4). P.13-19. URL: [http://doi.org/10.21272/fmir.2\(4\).13-19.2018](http://doi.org/10.21272/fmir.2(4).13-19.2018)
69. Lieonov S., Didenko I. Assessment of demand, supply and equilibrium price on the deposit market of Ukraine. *Financial Markets, Institutions and Risks*. 2017. № 1(1). P.5-13. URL: [http://doi.org/10.21272/fmir.1\(1\).5-13.2017](http://doi.org/10.21272/fmir.1(1).5-13.2017).
70. Williams G., Kotliarevskyi O. Forecasting the price dynamics in the markets – benchmark prices (using the example of the interbank credit market and the bond market). *Financial Markets, Institutions and Risk.*, 2017. № 1(2). P.50-59. URL: [http://doi.org/10.21272/fmir.1\(2\).50-59.2017](http://doi.org/10.21272/fmir.1(2).50-59.2017).
71. Vieriezubova T., Levchenko V. Openness of the insurance market for foreign entities: methodology and experience of Ukraine. *Financial Markets, Institutions and Risks*. 2017. № 1(2). P.87-95. URL: [http://doi.org/10.21272/fmir.1\(2\).87-95.2017](http://doi.org/10.21272/fmir.1(2).87-95.2017).
72. Didenko I., Hammadi H. Demand Forecast. Supply and Equilibrium Price on the Deposit Market: Methodology and Experience of Ukraine. *Financial Markets, Institutions and Risks*. 2017. № 1(3). P.34-43. URL: [http://doi.org/10.21272/fmir.1\(3\).34-43.2017](http://doi.org/10.21272/fmir.1(3).34-43.2017)
73. Khan K., Qingyang W., Khurshid A. Causal Relationship between Monetary Policy and the Stock Market: a Bootstrap Rolling Window Approach. *Financial Markets, Institutions and Risks*. 2017. № 1(4). P.5-15. URL: [http://doi.org/10.21272/fmir.1\(4\).5-15.2017](http://doi.org/10.21272/fmir.1(4).5-15.2017)

74. Chakrawal Al. K., Goyal P. Performance Measurement and Management in Public Enterprises in India: A Case Study of NTPC. *Financial Markets, Institutions and Risks*. 2018. № 2(3). P.28-37. DOI: 10.21272/fmir.2(3).28-37.2018.
75. Tommaso F. D. What are the Costs and Benefits of a International Corporate Governance Reregulation? *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2018. № 2(3). P. 62-67. DOI: 10.21272/fmir.2(3).62-67.2018.
76. Weldeclassie H., Gouder S., Sheik M., Booth R. Impacts of Stock Market Performance on Firms' Growth: With Reference to South Africa. *Financial Markets, Institutions and Risks*. 2019. № 3(1). P.50-62. URL: [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(1\).50-62.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(1).50-62.2019).
77. Abeysekera R. Examining Counsellor Expertise: Evidence from the Sri Lankan Microfinance Sector. *Business Ethics and Leadership*. 2020. № 4(1). P.57-67. URL: [http://doi.org/10.21272/bel.4\(1\).57-67.2020](http://doi.org/10.21272/bel.4(1).57-67.2020).
78. He Shuquan The Impact of Trade on Environmental Quality: A Business Ethics Perspective and Evidence from China. *Business Ethics and Leadership*. 2019. № 3(4). P.43-48. URL:[http://doi.org/10.21272/bel.3\(4\).43-48.2019](http://doi.org/10.21272/bel.3(4).43-48.2019).
79. Mercado M.P.S.R., Vargas-Hernández, J.G. Analysis of the Determinants of Social Capital in Organizations. *Business Ethics and Leadership*. 2019. № 3(1). P.124-133. URL: [http://doi.org/10.21272/bel.3\(1\).124-133.2019](http://doi.org/10.21272/bel.3(1).124-133.2019).
80. Prince T. Behavioral Finance and the Business Cycle. *Business Ethics and Leadership*. 2017. № 1(4). P.28-48. DOI: 10.21272/bel.1(4).28-48.2017.
81. Pilia G. Estonia and Lithuania in transition: A compared analysis of the change and its costs and benefits. *Business Ethics and Leadership*. 2017. № 1(2). P.12-19. Doi: 10.21272/bel.1(2).12-19.2017.

ДОДАТОК А

Регулювання діяльності фінансових ринків

Рисунок А.1 – Організація фінансових процесів в економіці через механізм фінансового ринку і ринку фінансових послуг [14, с. 256]

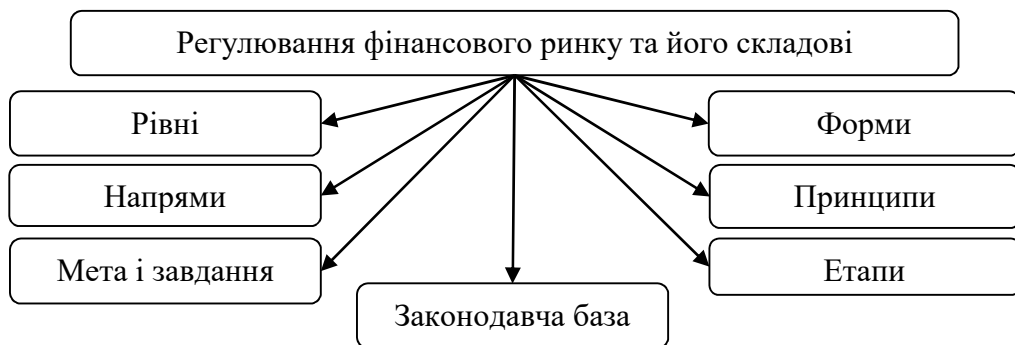

Рисунок А.2 – Складові регулювання фінансового ринку [14, с. 262]

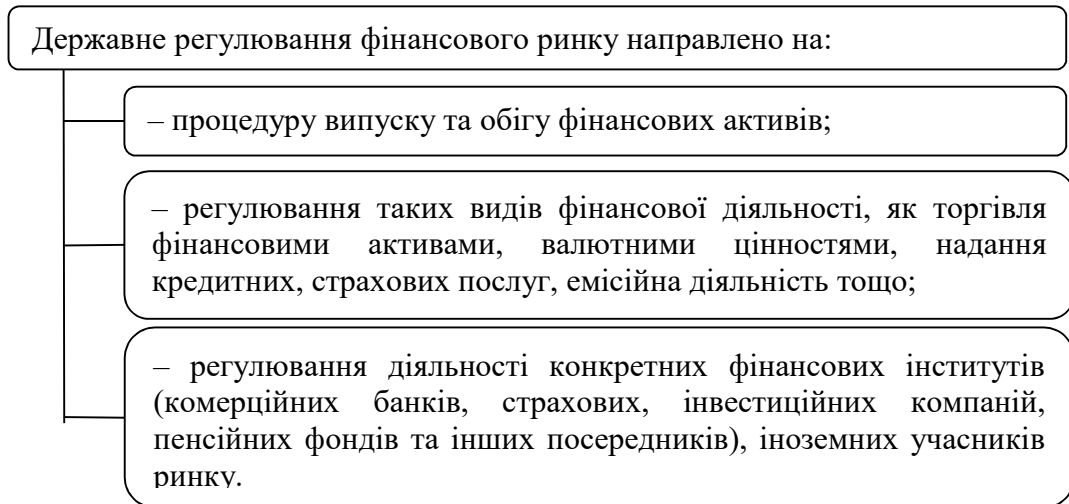

Рисунок А.3 – Основні напрямки державне регулювання фінансового ринку

Джерело: розроблено на основі [17, с. 171].

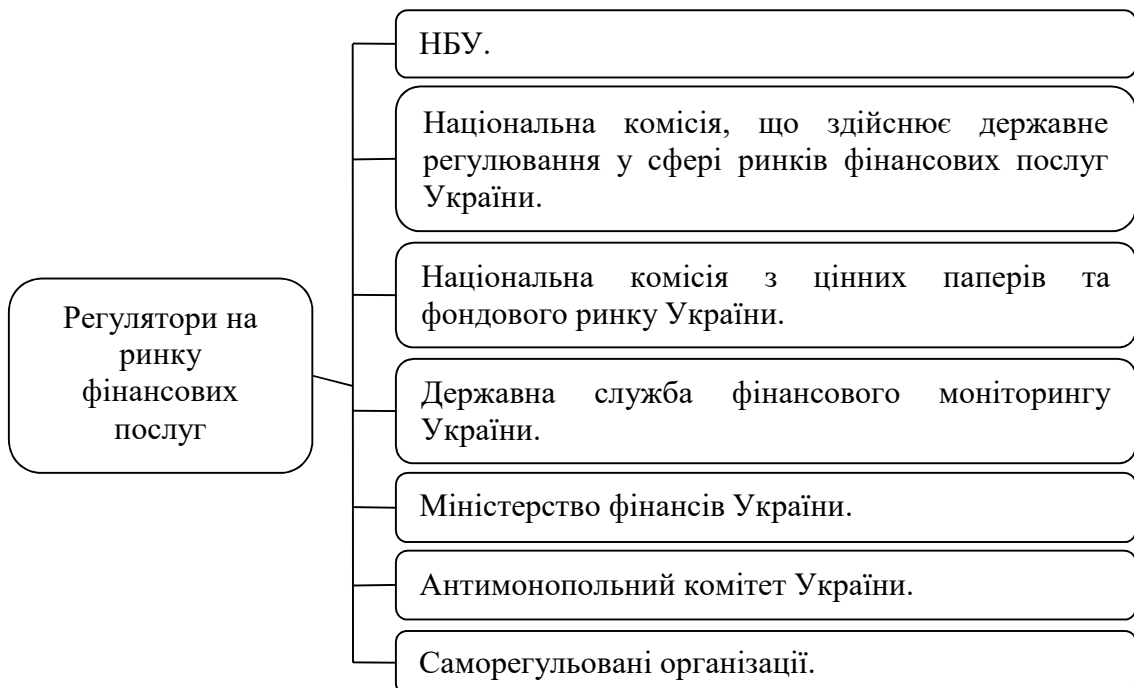

Рисунок А.4 – Регулятори на ринку фінансових послуг

Джерело: розроблено на основі [36, с.324].

Рисунок А.5 – Непряме (економічне) регулювання фінансового ринку
Джерело: розроблено на основі [36, с.356].

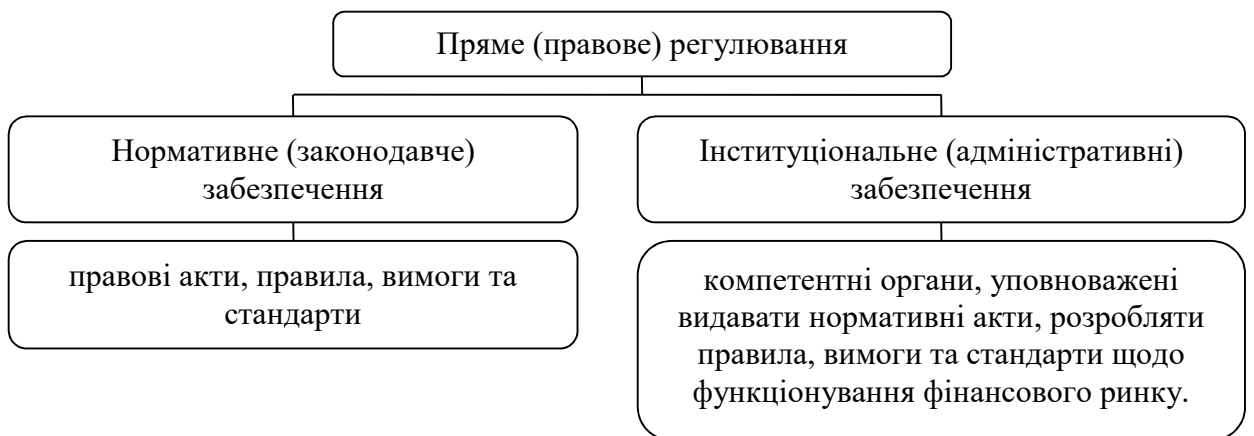

Рисунок А.6 – Підсистеми прямого регулювання
Джерело: розроблено на основі [36, с.362].

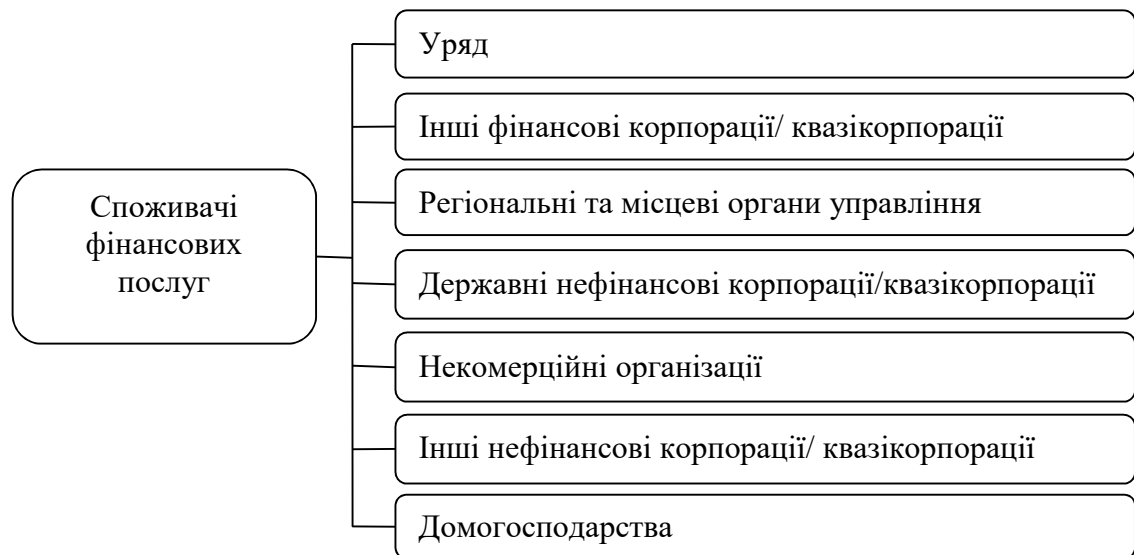

Рисунок А.7 – Споживачі фінансових послуг
Джерело: розроблено на основі [36, с.362].

ДОДАТОК Б

Діяльність саморегулюючих організацій

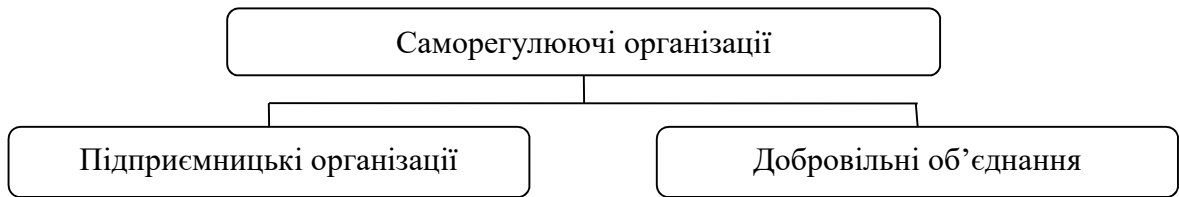

Рисунок Б.1 – Види саморегулюючих організацій

Джерело: розроблено на основі [12, с.195].

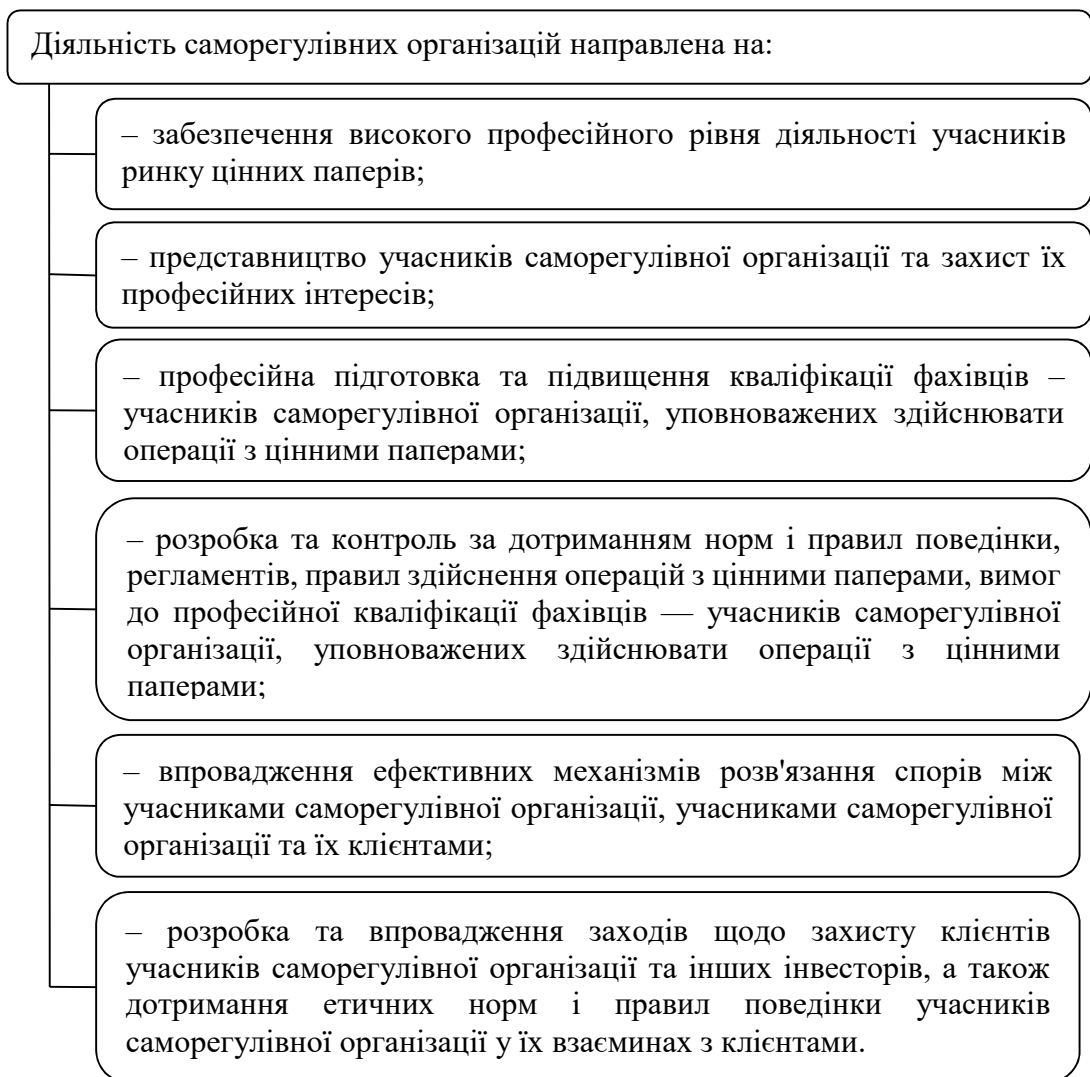

Рисунок Б.2 – Направлення діяльності саморегулюючих організацій

Джерело: розроблено на основі [12, с.196].

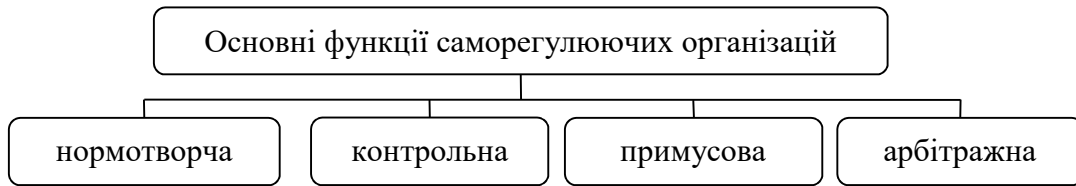

Рисунок Б.3 – Основні функції саморегулюючих організацій
Джерело: розроблено на основі [35, с.54].

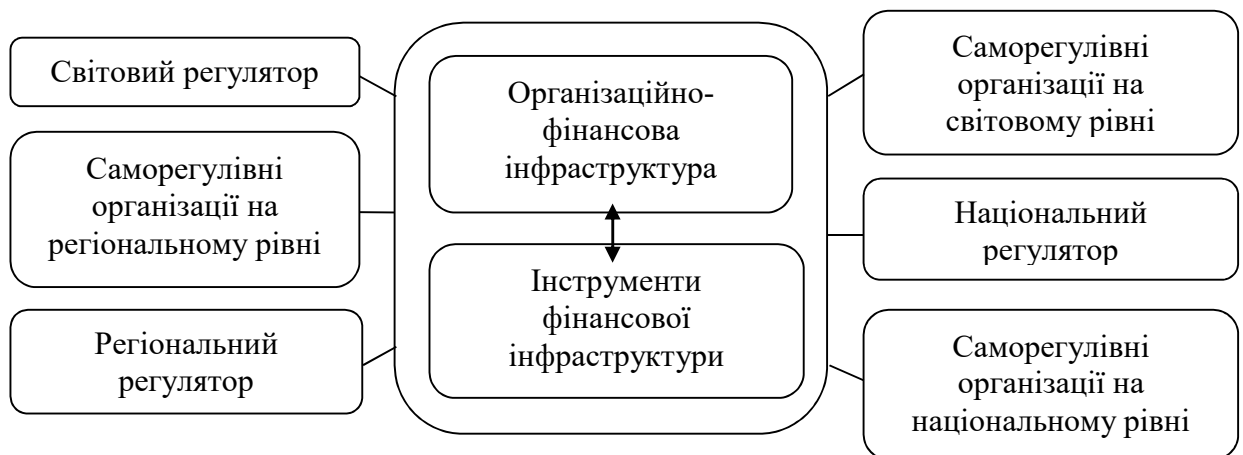

Рисунок Б.4 – Модель взаємодії процесів функціонування фінансового ринку
Джерело: побудовано на основі [38].

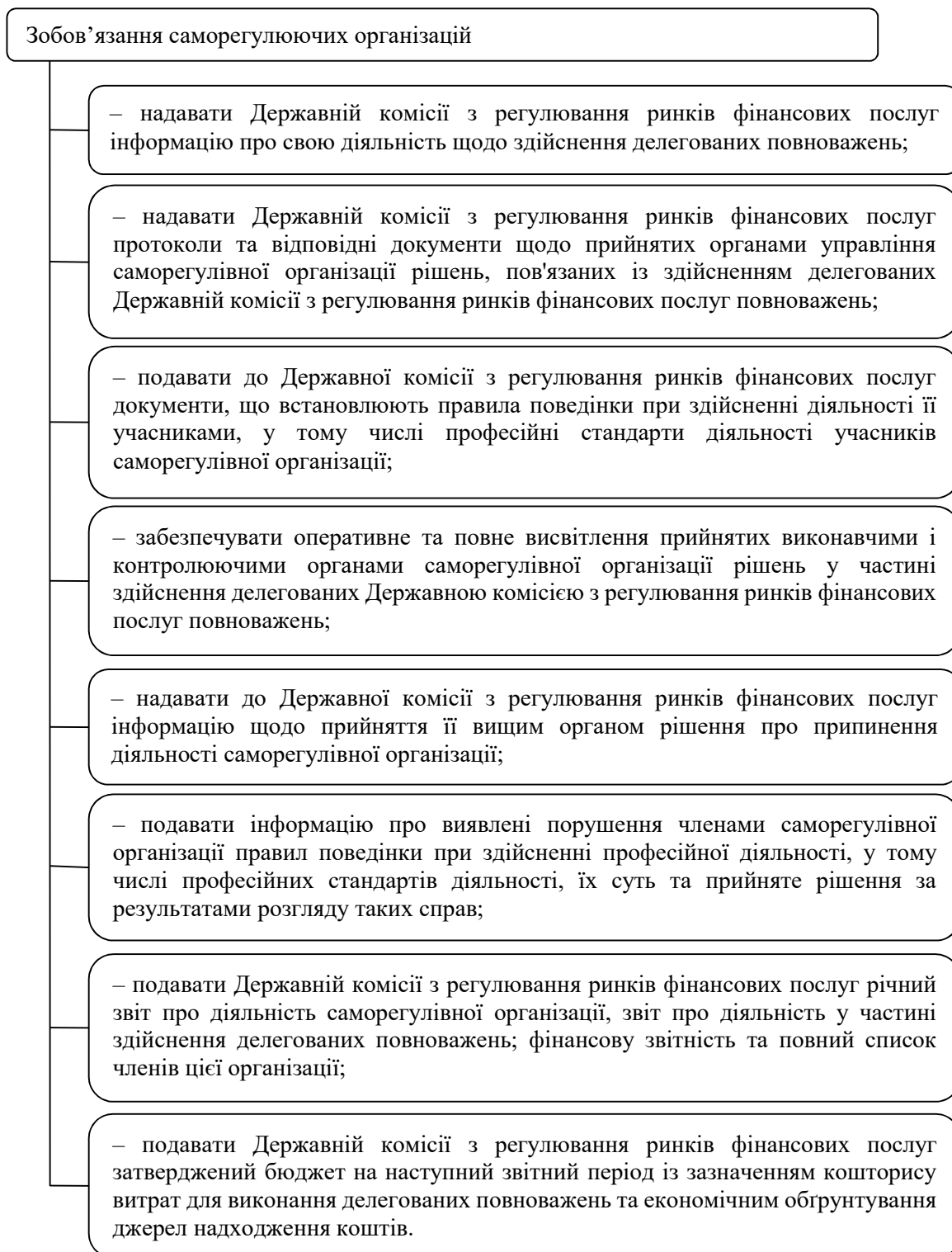

Рисунок Б.5 – Зобов'язання саморегулюючих організацій
 Джерело: розроблено на основі [38].

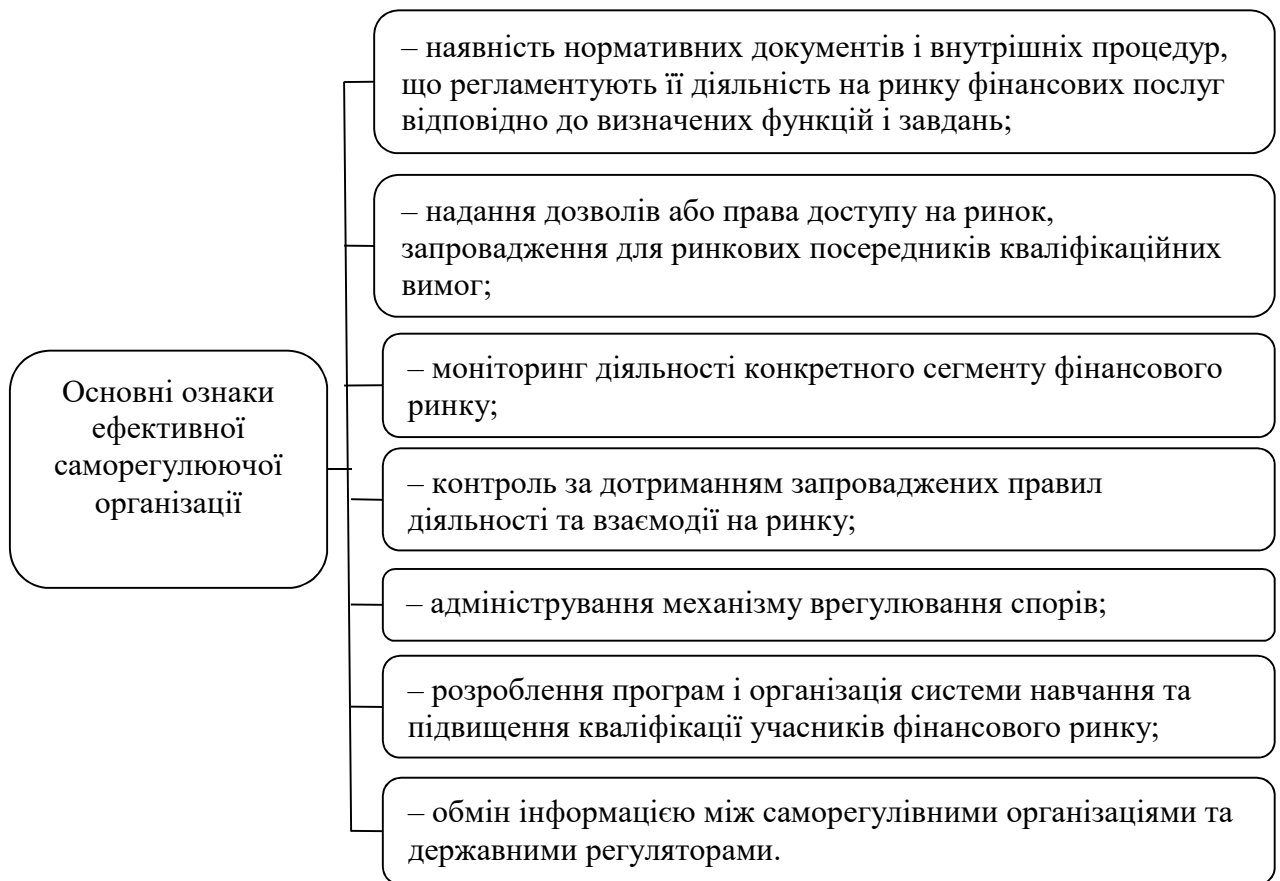

Рисунок Б.6 – Основні ознаки ефективної саморегулюючої організації
Джерело: розроблено на основі [35, с.122].

Рисунок Б.7 – Внутрішні положення саморегулювальних організацій
Джерело: розроблено на основі [35, с.126].

ДОДАТОК В

Розподіл функцій державних органів регулювання фінансових ринків в Україні
Таблиця В.1 – Розподіл функцій та особливості діяльності державних органів регулювання та нагляду у сфері фінансових ринків в Україні у 2020 р. [складено відповідно до [1-7,34]

Назва державного органу регулювання та нагляду	Основні нормативно-правові документи, які регламентують статус і діяльність органів регулювання та нагляду	Сектор регулювання	Функції
Національний банк України	Закон України «Про Національний банк України» [6] «Про банки і банківську діяльність»[5]; Закон України «Про страхування»; Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; Закон України «Про кредитні спілки»	Ринок банківських та небанківських послуг	регулювання та нагляд за діяльністю банків, небанківських установ фінансового сектору (страхових компаній, лізингових компаній, факторингових компаній, кредитних спілок, ломбардів тощо)
Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку	Положення про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку; Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» [2]. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» [1]	Ринок цінних паперів	нагляд та контроль за ринком цінних паперів та їх похідних
Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері фінансових послуг	Указ президента «Про національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері фінансових послуг» Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»,	Ринок фінансових послуг	регуляторна діяльність, захист прав споживачів фінансових послуг тощо

Таблиця В.2 – Рівень впливу факторних ознак на обсяги кредитно-інвестиційної діяльності банків за 2013-2019 рр.

№ групи	Назва банку	Власний капітал (X1)	Зобов'язання (X2)	Депозити фізосіб (X3)	Депозити юросіб (X4)	Фінансовий результат (X4)
1	ПриватБанк	0,57	0,80	0,57	0,83	0,20
1	Ощадбанк	0,07	0,99	0,98	0,95	0,48
1	Укрексімбанк	(0,65)	0,97	0,92	0,97	(0,01)
1	Райффайзен Банк Аваль	0,31	0,61	0,35	0,25	(0,16)
2	Креді Агріколь банк	0,84	0,97	0,93	0,97	0,58
2	Банк «Південний»	0,93	0,96	0,94	0,95	0,55
2	ING Банк Україна	0,28	0,96	0,08	(0,11)	0,86
2	Сітібанк	0,72	0,98	(0,89)	0,97	0,67
2	Кредобанк	0,94	1,00	0,97	0,99	0,83
3	ПроКредит Банк	0,97	0,98	0,95	0,97	0,69
3	Банк Восток	0,81	1,00	0,97	0,97	0,93
3	Акцент-Банк	0,97	0,76	0,74	0,53	0,80
4	Банк 3/4	(0,37)	0,89	0,31	0,49	0,92
4	Експрес-Банк	(0,56)	0,59	0,67	0,44	0,48
4	Діві Банк	0,80	1,00	0,70	0,97	0,71